

Samenlevingsopbouw

Het opbouwwerk is toe aan een vierde omslag: een beetje terug naar 'af', aangepast aan nieuwe vormen en gedachten. "Faciliterend, innoverend en ondersteunend."

Welzijnsinstelling Trajekt uit Maastricht beschrijft hoe het opzetten en uitvoeren van hun kwaliteitssysteem, gecertificeerd volgens de internationale ISO-norm, in zijn werk ging.

Zijn sociaal-artistische projecten nu primair artistiek of sociaal? Dat was de hamvraag op de Werkconferentie Sociaal Artistieke Projecten in Deventer.

Ten geleide

Colofon

Samenstelling en redactie:

Fenny Gerrits, (hoofdredactie),
Coby van Geffen (eindredactie),
Ed Kooger, Wil van de Leur
en Kees Stuurup.

Administratieve ondersteuning:
Patty Schellekens en John
Struiken.

Cartoon pag.13 Marnix Rueb.

Foto/illustratie omslag: foto:LCO-
Zwolle

Vormgeving/DTP: John Struiken.

Druk: Stimio Meteren.

Abonnementen:

De jaarabonnementsprijs
bedraagt €40,- voor het eerste en
€37,- voor het tweede en verdere
abonnementen. Losse nummers
kosten €7,50- (Prijzen exclusief
portokosten.)

Opzegging van abonnementen
dient schriftelijk vóór 1 december
te geschieden.

ISSN-0929-2187.

Redactie en administratie:

Prinsegracht 51,
2512 EX Den Haag,
Telefoon: 070-380 4431,
faxnummer: 070- 380 9973.

E-mail Internet:

info@opbouwwerk.nl

Advertentie tarieven zijn op aan-
vraag verkrijgbaar.

Kopijsluitingsdatum volgende nr.:

1-4-'03

LANDELIJK
CENTRUM
OPBOUWERK

Dit nummer opent met een pleidooi van Bert Middel, lector aan de Hogeschool Leeuwarden, voor een 'vierde omslag' in het opbouwwerk. Het debat over normen en waarden kan wat hem betreft niet worden overgelaten aan louter levensbeschouwelijk georiënteerde instituties. Gericht sociaal beleid, politiek gelegitimeerd en maatschappelijk gedragen, kan en moet hieraan een bijdrage leveren. Niet door teveel te praten, maar vooral door te doen. En dat betekent volgens Middel een beetje terug naar de 'samenlevingsopbouw van weleer', zij het aangepast aan nieuwe vormen en gedachten.

Dick Meesterberends geeft in de rubriek LCO-Platteland een korte terugblik op het bestaan van buurtverenigingen, en beschrijft een praktijkonderzoek naar 'het belang van dorpsbelangen'.

Met middelen van het ministerie van VWS en de provincie wordt in Noord-Brabant een project uitgevoerd om vraagsturing te bevorderen en werkwijzen te toetsen en te beschrijven. Meer hierover leest u op pagina 22.

In zijn inleiding tijdens de werkconferentie Sociaal-artistieke Projecten in Deventer zette cultuursocioloog Eric Corijn helder uiteen wat nu sociaal-artistieke projecten zijn en hoe het sociale zich verhoudt tot het artistieke. Een uiteenzetting die voor menig opbouwwerker het –misschien niet evident gevoelde- belang van dergelijke projecten inzichtelijk kan maken. Een antwoord op de vraag of sociaal-artistieke projecten nu primair artistiek of sociaal zijn, kunt u vinden op pagina 24.

Al in april vorig jaar ontving welzijnsinstelling Trajekt uit Maastricht het ISO-certificaat. Een feit dat noch bij de MO-Groep noch bij het ministerie van VWS bekend was. Op pagina 14 leest u hoe het opzetten en uitvoeren van een kwaliteitssysteem bij Trajekt in zijn werk ging en vervolg zal krijgen.

Pagina 6

Werk.

Inhoud

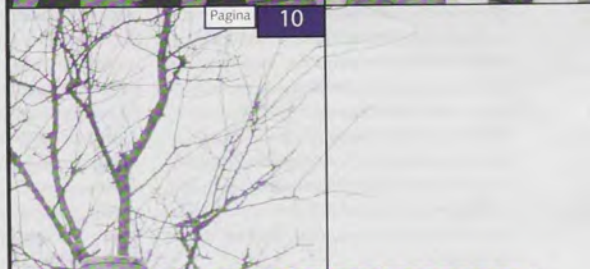
- 4. De vierde omslag in het opbouwwerk, Bert Middel
- 7. Lamigo Veldwerkexcursie
- 8. Buurtsport in opmars
- 9. Column, Beleid en Bijlarten, Wil van de Leur
- 10. Het belang van Dorpsbelangen, Dick Meesterberends
- 12. Samen Sociaal Prijs
- 13. Cartoon, Marnix Rueb
- 14. Brancherapport Welzijn en Sport
- 14. De opbouwwerker en de ondernemer: een paar apart, Fenny Gerrits
- 16. Beheer voor gezond wonen
- 16. Samenwerking LVKK-LCO, Dick Meesterberends
- 17. XS2
- 18. Kennisatelier De buurt voor alle leeftijden
- 18. Landbouw en Groen wint NidoSprongprijs
- 20. Kiosk, Jos van Meeuwen
- 22. De vraag aan bod, Ed Kooger
- 24. Conferentie Sociaal Artistieke projecten, Fenny Gerrits
- 28. Kwaliteitszorg en ISO-certificering bij Trajekt, Welzijnsinstelling Trajekt
- 30. Educatie in ketenbenadering
- 31. Informatiebehoeften wonen en zorg, Ronald Provoost
- 32. Oudere migranten op de digitale snelweg
- 33. Stad en Land, Coby van Geffen
- 36. Advertentie

Pagina 19

Klaas de Waardt, Jos Peters, Colette Alma, Jan Hassink en Frank Schreve
FOTO: Fred Prak (www.fotofred.nl)

Pagina 10

Deze vruchtbomen zijn sinds
1990 in beheer bij
de buurtvereniging Nieuwediep.

De vierde omslag in

In bijgaand artikel bespreekt Bert Middel een drietal omslagpunten in de ontwikkeling van het opbouwwerk. In een 'ontpaarst' Nederland, betoogt hij, moet het opbouwwerk zich voorbereiden op een nieuwe omslag. "Faciliterend, innoverend en ondersteunend." Door een beetje terug te gaan naar 'af', naar de traditie van de samenlevingsopbouw van weleer, zij het aangepast aan nieuwe vormen en gedachten. "En dat vergt een grote investering in professionele kwaliteit."

De stand van de Beroepsvereniging Opbouwwerk (BON) tijdens de Vakconferentie 2002

In het vorige nummer van MO Samenlevingsopbouw, (jrg. 21, nr.191/192) pleitte ik voor het betrokken burgerschap en daarmee tegen 'ontburgering'. Het tegengaan van sociale uitsluiting via het weven aan 'samen-leven', waardoor het betrokken burgerschap versterkt wordt, vereist een herintroductie van methoden en technieken van samenlevingsopbouw. De professionele kwaliteit van degenen die in de samenlevingsopbouw werkzaam zijn, moet dan wel gericht worden versterkt. De consultatie- en innovatiefunctie zal als eigenschap van de beroepsgroep moet worden gestimuleerd.

Enige relativisering bij dit pleidooi is echter op zijn plaats. De politiek-maatschappelijke context is uiteindelijk bepalend voor succes of falen. Samenlevingsopbouw is wellicht een politiek beladen activiteit bij uitstek, maar nooit en te nimmer mag zij op de stoel van de politiek plaatsnemen. Daarentegen zal een politiek-bestuurlijk stelsel, waarin samenlevingsopbouw als excuus of doekje voor het bloeden voor de gevolgen van het eigen beleid wordt gehanteerd, niets opschieten met het han-

teren van methoden en technieken van 'community building'.

De roep om hernieuwde impulsen van de aloude 'community building' leidt tot de vraag over welke 'community building' het dan moet gaan. Maar al te gemakkelijk komen associaties met de jaren vijftig van de vorige eeuw – of zelfs nog eerder – naar boven die vervolgens worden geromantiseerd. Met enige nostalgie wordt dan teruggekeken op de uit de Verenigde Staten overgewaaid 'community organization', die in de periode van Herstel en Opbouw in Nederland beklifde.

Stimulator en voornaamste financier was het toen pas opgerichte Ministerie voor Maatschappelijk Werk, uitvoerders waren de talloze instellingen en organisaties van particulier initiatief, die toen nog langs territoriale, categoriale en niet te vergeten levensbeschouwelijke scheidslijnen waren opgedeeld. De Nederlandse variant van 'community organization' – hier gewoon samenlevingsopbouw genoemd – getuigde van een zekere naïviteit. Op grond van op zich heldere sociografische beschrijvingen van de sociale werkelijkheid, werd het geloof in de maakbaarheid van de samen-

ving en daarmee in de kracht van sociale verandering tentoon gespreid. De vraag was alleen hoe één en ander te implementeren viel. Wat dit betreft is er sindsdien weinig of niets veranderd.

Ideologische grondslag

De ideologische grondslag van de Nederlandse samenlevingsopbouw is conform het destijds 'verzuilde' denken een compromis tussen socialistische regeldrift, christelijk paternalisme en een liberale laat-maar-waaien-mentaliteit. Met als motto 'Waar een wil is, is een weg', werden de handen uit de mouwen gestoken. Al doende mondde de samenlevingsopbouw uit in de functie opbouwwerk, die nog steeds te kenschetsen valt als een typische Nederlandse variant van community organization. Via het opbouwwerk werd een link gelegd tussen welzijnsproblemen, economische verhoudingen en maatschappelijke bewustwording. Met de kennis en ervaring van nu zou je terugkijkend kunnen stellen dat het om burgerschapsvorming avant la lettre ging. De normatieve aard en politieke betekenis van het opbouwwerk werden na het verschijnen van de dissertatie van Bram Peper

het opbouwwerk

Deelnemers aan de werkplaatsopdracht mogen even ruiken aan de wisselbeker (Vakconferentie 2002)

('Vorming van Welzijnsbeleid', 1972) onderwerp van een maatschappelijke, politieke en ook vakinhoudelijke discussie. Opbouwwerk is naar zijn aard normatief en de vraag luidde dan ook of de alras ingetreden institutionalisering – via subsidiëring door de rijksoverheid – er toe leidde dat opbouwwerk een politiek gerichte activiteit werd. Bedoeld werd wellicht of het opbouwwerk voor partijpolitieke of propagandistische doeleinden werd ingezet, want opbouwwerk is naar zijn aard en betekenis per definitie een politieke activiteit. In eerste aanleg is opbouwwerk altijd een politieke activiteit in de richting van zijn doelgroepen geweest. Opbouwwerk gaf bewonersgroepen een stem, af en toe invloed en heel soms een beetje macht. De rijksoverheid was hiervan blijkbaar zo onder de indruk dat zij bij de periodieke transformatie van sociale-interventiemethoden het opbouwwerk liet verworden tot een instrument van wat 'democratische planning' werd genoemd. In wezen ging het om het betrekken van de burgers bij de vorming en de uitvoering van beleid in hun eigen omgeving. Daartoe werd een bureaucratische structuur opgezet die als instrument

voor de participatiebevordering moest dienen. In beleidstermen werd vanaf dat moment over 'articulatie' gesproken, waar het voorheen nog ging over emancipatie en mobilisatie van bevolkingsgroepen. Voor de opbouwwerkers zelf was het opbouwwerk vanaf het eind van de jaren zestig zeker een politieke activiteit. Geheel in de geest van de toen succesvolle voetbalcoach Rinus Michels parafraseerde men 'Opbouwwerk is oorlog'. Ofwel, analoog aan de leer van Von Clausewitz: Opbouwwerk is de voortzetting van 'community organization' met andere middelen. Voor de – met name – lokale politici en hun ambtenaren was het opbouwwerk ook een politieke activiteit. Aan de ene kant bevonden zich degenen die geloofden in het opbouwwerk als methode van maatschappelijke actie en daarmee als instrument van verandering. Aan de andere kant wisten veel meer andere politici Marcuse's repressieve tolerantie in de praktijk te brengen: 'Subsidieer je eigen oppositie, want dan heb je er het minste last van.' Vervolgens kon dan de volgende stap gezet worden: incorporeer het opbouwwerk in het eigen apparaat. Zo verstatelijkte en vertechnocratiseer-

de het maatschappelijk initiatief met als voornaamste politieke legitimatie dat de overheid op deze wijze vermaatschappelijkt. Zo zou de kloof tussen overheid en burger overbrugd kunnen worden. In de praktijk bleek dit een drogreden te zijn. De maatschappelijke acceptatie van het opbouwwerk verschaalde op het moment dat het deel uit ging maken van de overheidsstructuur. Opbouwwerk in handen van de overheid dient primair en misschien wel uitsluitend als beheersingsinstrument en heeft daarmee op voorhand zijn innovatieve karakter verloren.

Ontwikkeling en omslag
Het territoriale opbouwwerk in ons land kent een aantal ontwikkelingsfasen. Opgekomen in het harmoniemodel van de jaren vijftig, waarin overheid en particulier initiatief nog twee handen op één en dezelfde buik waren, bloeide het op dankzij de alom beleden soevereiniteit in eigen kring en het subsidiariteitsbeginsel. In het decennia later zo bejubelde poldermodel zijn soortgelijke kenmerken te ontwaren. De eerste omslag werd manifest aan het einde van de jaren zestig en het begin van

de jaren zeventig. Het door de rijksoverheid geïnitieerde instrument tot verandering werd uitgeroepen tot speerpunt van actie. De traditionele kaders werden ter discussie gesteld en veelal als achterhaald afgedaan. Het verzuilde en verkokerde particulier initiatief had hier nauwelijks een antwoord op. Terwijl de levensbeschouwelijke identiteit nog de statuten van instellingen domineerde, hingen de portretten van Karl Marx en Che Guevara er al aan de muur. De onafwendbare revolutie zou op het buurt- en wijkniveau beginnen en de opbouwwerkers vormden uiteraard de voorhoede. In mijn eigen woonplaats – de stad Groningen – sympathiseerde een beetje opbouwwerker toch wel met de plaatselijke CPN, die als arbeiderspartij vrijwel geheel en al werd gevuld door studenten en welzijnswerkers. Ik ben er dan ook nooit in geslaagd 'opbouwwerker' te worden.

Tweede omslag

Het opbouwwerk groef vervolgens bijna zijn eigen graf door geen weerstand te kunnen bieden aan verdergaande politisering in zijn maatschappelijke omgeving, terwijl het als functie doorschoot in specialisering en professionalisering. Deze processen gingen hand in hand met vervreemdende politieke besluitvorming die leidde tot decentralisatie, die op haar beurt werd gekenmerkt door een falende planning en verstatelijking van maatschappelijke instellingen. Ook het opbouwwerk verloor het contact met de onderkant van de samenleving en daarmee feitelijk zowel zijn legitimatiebasis als maatschappelijke acceptatie. Het maatschappelijk draagvlak erodeerde en de man in de straat begreep de opbouwwerker niet meer als deze zich verslikkend in het eigen jargon een karikatuur van zichzelf maakte. 'Een stuk betrokkenheid creëren door harde aksie' werd niet begrepen door degenen om wie het uiteindelijk toch behoorde te gaan. Zo werd de tweede omslag vanuit het opbouwwerk zelf gevoed. In de jaren tachtig was het beheersingsdenken in instellingen en bij overheden dominant. Problemen werden niet meer opgelost, maar gemanaged, zoals bijna alles gemanaged moest worden. Onder druk van bezuinigingen in een sterk verzakelijkt politiek en maatschappelijk klimaat werd franje in de samenleving geschrapt. Welzijn werd deels wegbezuinigd, hetgeen werd vereenvoudigd door de lage politieke prioriteit die in het inmiddels had gekregen. Dat daarmee het kind met het badwater werd weggegooid leek er niet

Bert Middel herspreekt enkele werkplaatsopdrachten

meer zoveel toe te doen. Landelijk werd een omvangrijke en op zich noodzakelijke herstructurering van de zorg- en welzijnssector politiek misbruikt door er een saneringsoperatie van te maken. Op provinciaal niveau werden opbouworganen omgevormd tot hetzij afdelingen van de griffie hetzij vage service-instellingen die nog het meest aan een sociale ANWB deden denken. Plaatselijk en regionaal werd het opbouwwerk ondergebracht in vergaarbakken die multifunctionele instellingen werden genoemd en die vrijwel allemaal aan de leiband liepen van de plaatselijke ambtenarij en politiek (inderdaad, in die volgorde). Tegelijkertijd bleek echter dat maatschappelijke problemen niet vanzelf verdwijnen, sterker nog, ze verhevigden juist in die jaren tachtig. Een tweedeling in de samenleving werd na dertig jaar Verzorgingsamenleving manifest, armoede werd net als vroeger weer zichtbaar en er tekende zich weer een onderklasse af. Deze keer werden de leden ervan geen a-socialen of onaangepasten genoemd, maar 'onbemiddelbaren', of erger

nog, in het formulierenjargon: de C- en D-categorie. Sociale overbodigheid werd niet alleen ervaren, maar in zekere zin zelfs gestimuleerd. Een levenslange uitkering was de schaamlap voor falende integratie en daarmee een excuus voor non-interventie.

Derde omslag

De jaren negentig vormen het decor voor de *derde omslag* in de ontwikkeling van het opbouwwerk. Problemen werden nu niet meer alleen gesignaleerd, maar ook weer opgepakt, zij het doorgaans niet erg effectief. Het 'poldermodel' maakte een vorm van Herstel en Opbouw mogelijk, hoewel met terugwerkende kracht juist van links ('redt de beschaving!') tot rechts ('de puinhopen van acht jaar paars') werd beweerde dat sociale en menselijke aspecten in de samenleving ondersneeuwd. Deze forse kritiek kwam er op neer dat de mens vooral werd gezien als een producerend en consumerend wezen, want de rest leek er niet zoveel meer toe te doen. 'Werk, werk en nog eens werk', was niet alleen het motto van het eer-

ste sociaal-liberale kabinet-Kok, maar leek vooral ook de panacee te zijn voor het te lijf gaan van tal van maatschappelijke problemen. De slogan 'Niemand aan de kant' verhulde dat de samenleving altijd personen en groepen omvat die niet en nooit bereikbaar zijn voor het economische gestuurde instrumentarium van integratie en aanpassing. Zo werd een niet onaanzienlijk deel van de samenleving afgeschreven: als je economisch gezien niet van belang bent, dan ben je dat als individu eigenlijk ook niet.

Alleen welzijnsfuncties konden nog op deze onderkant worden losgelaten, hetgeen dan ook weer volop gebeurde. Deze keer niet vanuit de voormalige traditionele kaders en instituties, want die waren immers weggezuigd of geïncorporeerd in ambtelijke bureaucratieën. Als initieënd, stimulerend en faciliterend departement speelde het mede door de decentralisatie ontmantelde Ministerie van VWS nauwelijks meer een rol van betekenis. Omdat een samenleving – ook bij ontstentenis van een krachtig welzijnsdepartement – toch welzijnsfuncties nodig heeft, werden deze verzorgd door duurbetaalde consultants: niet zelden voormalige opbouwwerkers in een driedelig kostuum, die direct of indirect waren aangezocht door andere departementen dan dat van Welzijn. Zo kwam Binnenlandse Zaken met het GroteStedenBeleid, dat feitelijk een ontkokerd en integraal welzijnsbeleid bleek te zijn, met voorbijgaan aan het feit dat ons land meer omvat dan enkele tientallen grote steden. Volkshuisvesting introduceerde het buurt- en wijkbeheer. Onderwijs ontwikkelde een gericht beleid ter bestrijding van achterstanden en ook de bij de aanpak van jeugdcriminaliteit en verslavingsproblematiek stond de welzijnscomponent van VWS op afstand toe te kijken hoe de anderen het er van af zouden brengen.

Welzijnsbeleid werd zo via een omweg integraal beleid, maar het aloude departement van Welzijn had zelfs daarover de regie niet meer. Desalniettemin bleek er toch sprake te zijn van enige revitalisering. Zo verschenen er weer fraaie welzijnsnota's met mooie doelstellingen en ook een beetje meer budget. Maar zodra de vraag werd gesteld hoe één en ander te implementeren viel en welke de instrumenten waren die gehanteerd moesten worden, viel het stil. Of er werd vanuit het departement gekeken naar hoe gemeenten en provincies erover dachten. Zo kreeg het beleid een hoog IPO/VNG-

gehalte, met meer als onder gevolg dat vorm en inhoud nog altijd door elkaar worden gehaald.

Alleen bescheiden initiatieven in buurten en wijken, niet zelden aangestuurd door bewonersgroepen, bleken succesvol. Voor zover het opbouwwerk op buurt- en wijkniveau aanwezig was gebleven, wist het – altijd kleinschalig – coalities te smeden tussen bewoners en bedrijven, evenals allianties tussen bewonersgroepen onderling en ook tussen bewoners en plaatselijke overheden. Daarmee was het opbouwwerk in zekere zin terug bij af, namelijk bij het begin van de samenlevingsopbouw in Nederland. Een cyclisch proces, dat zo'n vijftig jaar omvatte.

Perspectief

De laatste tijd is het schering en inslag om politici, bestuurders en wetenschappers te verwijten dat zij bepaalde maatschappelijke processen verkeerd hebben ingeschat, of zelfs hebben ontkend. Deze verwijten vonden de discussies over multiculturaliteit, over de tweedeling, over criminaliteit en veiligheid die vaker wel dan niet in verband worden gebracht met immigratie en integratie. De gevolgen van de dubbele vergrijzing, van de schaalvergroting en anonimisering in het onderwijs en van al het andere wat er mis is, worden in de schoenen geschoven van een tekortschietende overheid. Alsof burgers, bewonersgroepen, bedrijven, instellingen en maatschappelijke organisaties zelf geen maatschappelijke verantwoordelijkheid behoren te dragen. De 'civil society' lijkt tot een utopie te zijn geworden.

In dit klimaat liggen er volop kansen voor strategieën en interventies van samenlevingsopbouw. Niet om tegemoet te komen aan de opgeklapte retoriek van een noodzakelijk geacht 'herstelbeleid', want dat heeft meer te maken met demagogie dan met enige realiteitszin. Met als 'counterpart' een overheid die bereid is te ontbureaucratiseren – en dat is echt iets anders dan privatiseren – kunnen flexibel in te zetten methoden van samenlevingsopbouw de mens herwaarderen als bovenal een sociaal in plaats van economisch wezen. Tegen de achtergrond van het opgeleide normen- en waarden debat liggen hier legio kansen voor doordachte sociale interventies. In een 'ontpaarst' Nederland mag het debat over normen en waarden en daarmee over de essentie van het samenleven niet worden overgelaten aan louter levensbeschou-

welijk georiënteerde kaders en instituties. Gericht sociaal beleid, politiek geleit, meer en maatschappelijk gedragen, kan en moet een belangrijke hieraan leveren. Niet door teveel te praten, maar vooral door te doen. In de traditie van de samenlevingsopbouw van weleer, zij het aangepast aan nieuwe vormen en gedachten, breken volop perspectieven door voor het werken aan de samenleving.

Vierde omslag

Het opbouwwerk zal zich daarom moeten voorbereiden op een vierde omslag. Faciliterend, innoverend en ondersteunend. Met een grote mate van bescheidenheid die gepaard gaat aan expertise in het veldwerk en inzicht in de sociale werkelijkheid. Een beetje terug bij 'af' en daarmee bij de periode 'Herstel en Opbouw' en toch ook weer niet helemaal. De Verzuiling heeft plaats gemaakt voor de interculturaliteit, de overzichtelijke klassensamenleving voor een maatschappelijke tweedeling, waarbij de onderkant – ook door zichzelf – sociaal afgeschreven lijkt te zijn. Om mogelijkheden tot succesvol interveniëren te ontwikkelen, moet het opbouwwerk zich richten op verschillende terreinen, zoals dat van plattelandsontwikkeling, van jeugd en jongeren, van stedelijke herstructurering, alsmede het thema 'zelfwerkzaamheid en sociale veiligheid'. Dit vergt – en daarmee ben ik terug bij het begin van dit artikel – een grote investering in professionele kwaliteit.

Bert Middel is lector Zorg en Welzijn aan de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden <

Lamigo Veldwerkexcursie

De jaarlijkse veldwerkexcursie van Lamigo vindt dit jaar plaats op dinsdag 20 mei. De veldwerkexcursie wordt gehouden in Den Haag en is een coproductie van Lamigo (de landelijke adviesgroep milieugericht opbouwwerk) met Milieucommunicatie van de gemeente Den Haag en Stichting BOOG. We zullen enkele interessante projecten bezoeken op het snijvlak van opbouwwerk, duurzame (wijk-)ontwikkeling en natuur- en milieu-educatie.

<

Buurtsport in opmars

Zo'n 120 beleidsambtenaren, consultants en coördinatoren uit het hele land kwamen op 21 november naar Amsterdam om er te praten over, en te luisteren en kijken naar zaken die te maken hebben met sportbuurtwerk (SBW). Het congres werd georganiseerd door het Nederlands Instituut voor Sport en Beweging (NISB), het Landelijk Netwerk Sportbuurtwerk (LNS) en het Landelijk Centrum Opbouwwerk (LCO).

"De bedoeling van vandaag? Waag samen een dansje, speel elkaar de bal toe, **for U** is deze dag!" Met deze woorden opende Willem van Montfort, sectormanager Lokaal beleid en sportaanbod van NISB donderdag 21 november de meeting *SBW Never2Fast4U!* in het congrescentrum van het Olympisch Stadion in Amsterdam. De meeting kenmerkte zich vooral door een opvallend laag 'pakkegehalte', veel jonge deelnemers en veel actie. De trendy, kleurrijke uitnodiging en de naam van het congres deden al vermoeden dat het geen doorsnee congres zou worden. Tussen de twee workshoprondes kon worden meegedaan met buikdansen en line-dancing, en buiten stonden een aantal buurtsportbussen waar kon worden gebasketbald en meegedaan aan streetdance. Het intermezzo werd goed benut om 'elkaar de bal toe te spelen', zoals Van Montfort al bij de opening had aangeraden.

De zeven workshops waren allemaal vol en er werd uitgebreid gesproken over de wijkfunctie van sportverenigingen, jeugdparticipatie en sportbuurtwerk, ouderenparticipatie, Brede school en sportbuurtwerk, ruimte en sportbuurtwerk, partners in de wijk en doelstellingen voor sportbuurtwerk. Deze dag kwam ook duidelijk naar voren dat sportbuurtwerk zich niet langer alleen in de grote steden profileert. SBW heeft de

laatste jaren een enorme impuls gekregen; inmiddels draaien er in 76 (grote en kleine) gemeenten in Nederland projecten. Steeds meer gemeenten gebruiken sport als middel om onderlinge contacten in de wijk te leggen en relaties op te bouwen met vooral moeilijk te bereiken doelgroepen. Dat er nog veel bruggen zijn te slaan als het gaat om de afstemming tussen de verschillende geledingen, bijvoorbeeld binnen gemeenten, bleek uit de soms levendige discussies.

Winnaar Westerpark

Tijdens het congres werd ook de winnaar van de Coca Cola/SBW Prijsvraag bekend gemaakt. Uit vier nominaties werd het filmpje 'Watersportcentrum' van Stadsdeel Westerpark Amsterdam door de jury gekozen als zijnde het beste sportbuurtwerkproject. Zij koos unaniem voor het vier minuten durende filmpje waarmee het project zich tijdens 'SBW NEVER2FAST4U!' presenteerde. De jury roemde het project onder meer vanwege het vernieuwende karakter: water inzetten als middel om sportbuurtwerk te stimuleren. "En dat in een van de meest dichtbevolkte wijken van Nederland," aldus juryvoorzitter Froukje Hajer die namens NIZW Jeugd en Jantje Beton in de jury zat. Uit handen van de juryvoorzitter ontvingen vertegenwoordigers van Stadsdeel Westerpark een cheque van 5000 euro. Het bedrag is bedoeld om een sportbuurtwerkproject meer body te geven. Waar het geld in Westerpark aan zal worden besteed, werd duidelijk in het filmpje. Met een onvervalst Amsterdams accent liet hoofdrolspeler Ad van Deventer weten dat een sloep nog ontbreekt in de voorzieningen om jong en oud kennis te laten maken met watersport in de wijk. Ook jongeren kwamen aan het woord om uit te leggen dat ze tussen maart en november wekelijks de Amsterdamsse grachten benutten om zich het kanoën, zeilen en knopen leggen eigen te maken. Het watersportproject voldoet volgens de jury aan alle criteria waaraan sportbuurtwerk zou moeten voldoen. Behalve het vernieuwende karakter is de mobiliteit groot, zijn de buurt en daarmee vrijwilligers erg betrokken, wordt er optimaal gebruik gemaakt van ruimte en is het project laag-

drempelig. Bovendien is goed gekeken naar de behoefte in de wijk.

Genomineerden

Voor de Coca Cola/SBW prijs waren vier projecten genomineerd. Naast 'Watersportcentrum' kregen ook 'Kaboutersport' van Sportpunt Breda, 'Sportmobiel' van MozaVek Welzijn Waalwijk en 'Sportbuurtclub' van Sportbuurtwerk Stadsdeel Geuzenveld-Slotenmeer complimenten van de jury. "In alle filmpjes komt naar voren dat de projecten het plezier in bewegen vergroten," aldus Froukje Hajer. "Iedereen is enthousiast." De jury vond het pasjessysteem dat veel SBW-projecten hanteren een leuk idee. "Hierdoor creëer je een zekere binding en trek je vooral de jongeren uit de anonimiteit, is het wellicht een idee om ook pasjes in het jongerenwerk in te voeren? Dit zou kunnen helpen de pedagogische infrastructuur in kaart te brengen," aldus Hajer.

<

De jury van de Coca Cola/SBW Prijsvraag roemde het winnende project 'Watersportcentrum' vanwege het vernieuwende karakter: water inzetten als middel om sportbuurtwerk te stimuleren

Contactpersoon voor het thema buurt en sport bij het LCO is: Kees Stuurrop, LCO Postbus 1004, 8001 BA in Zwolle. Tel: 038 - 423 21 12, email cr.stuurrop@opbouwwerk.nl. Zie voor informatie over sportbuurtwerk ook de site www.nisbe.nl

Beleid en biljarten

Het is als bij biljarten: steeds over rood kan niet, dikwijls kan het beter over wit, en even vaak moet het – op strafte van missen – via de band. Deze eenvoudige biljarterswijsheid is bij de overheid nog steeds niet doorgedrongen. Dat blijkt zonneklaar uit de miljoenennota's van de achtereenvolgende kabinetten. Als voorbeeld de veiligheid: aangezien onveiligheid een zwaarwegend vraagstuk vormt, worden daarvoor telkens weer meer middelen uitgetrokken. Dat lijkt vanwege de politieke gevoeligheid alleen maar logisch. Maar is het ook doeltreffend? Wordt er gescoord op het groene laken?

Budgetten kunnen niet zweven, budgetten moeten ergens staan. En dús worden ze bijgezet in de kolommen van de begrotingen van de orthodoxe veiligheidsdepartementen.

En daarmee verdwijnt de eenvoudige biljarterswijsheid achter de horizon. Want direct aansluitend treedt het specifieke krachtenveld van wetten, procedures, instanties en organisatie plus de 'nestgeur' van dat ministerie in werking; en kan er alleen nog via rood (of wit) worden gespeeld. Ook al roept iedere kenner 'doe deze stoot via de band', dat zit er dan niet meer in. Want de band valt onder een ander ministerie (en dat heeft géén extra middelen gekregen).

De biljarterswijsheid in beleidsjargon vertaald: de mogelijkheid tot 'flexible response' en daarmee de kans op scoren wordt geminimaliseerd. In de praktijk van alledag zou het zo moeten zijn dat met open blik voor elke stoot het hele speelveld overzien en getaxeerd wordt. Neem de aanpak van een publieke ruimte, bijvoorbeeld een plein. Daarbij liggen globale varianten voor: (a) het bestrijden van destructief gebruik, (b) het stimuleren van constructief gebruik, en (c) een mix van beide eerste varianten.

Een reeks van onderzoeken wijst uit dat stevig sociaal weefsel hét verschil uitmaakt waar het gaat om sociale (on)veiligheid in wijken.

De overheid appelleert toenemend aan een zelfverantwoordelijke en zelfwerkzame burger; merkt terecht op die niét voornamelijk als klant, cliënt of consument te zien. Maar vergeet de diagnose van Dr. Herman Tjeenk Willink, vice-voorzitter van de Raad van State, die bij zijn laatste jaarverslag vaststelde dat er een vacuüm is ont-

staan, waar de terugtrekkende overheid systematisch nagelaten heeft de burger te faciliteren om verantwoordelijkheid en initiatieven te nemen.

In aanvulling op Tjeenk Willink: niet alleen de overheid is teruggetreden in de achterliggende decennia. In alle sectoren hebben tomeloze schaalvergrotingsprocessen geleid tot grote afstanden en daarmee tot anonieme ruimten en verbroken verbindingen.

Daarom is 'weven aan samen leven', kleinschalige samenlevingsopbouw een prioritaire opdracht, óók als veiligheidsbeleid: it's the social architecture, stupid! Wie eenmaal ontdekt heeft dat je ook over de band kan spelen, zal nooit meer anders willen, het maakt het biljarten veel spannender en verhoogt de scoringskansen aanmerkelijk.

Wil van de Leur

<

Het gros van de Nederlandse dorpen heeft van oudsher zijn eigen belangenorganisatie. Ze noemen zich Vereniging Dorpsbelangen, Plaatselijk Belang, Ons Belang of hebben andere, meer poëtische namen en dekken een diversiteit aan ladingen en verschijningsvormen. Eén ding hebben ze allemaal gemeen: ze zijn van, voor en door het dorp. Een korte beschouwing en een praktijkonderzoek.

Het verschijnsel Dorpsbelangenorganisatie is niet alleen van deze tijd: al in de zeventiende eeuw kende men buurtverenigingen. Begravenissen en het blussen van branden behoorden tot hun kerntaken; de voorzitters van deze buurtverenigingen fungeerden ook als scheidsrechter bij geschillen en konden zelfs boetes uitdelen. De centralisatie van bestuur in de Franse tijd legde de bewegingsvrijheid en participatie van burgers aan banden en buurtverenigingen boetten aan belang in. Eerst na de Tweede Wereldoorlog krijgt de overheid weer belang bij actieve burgers en sindsdien ontstonden er weer burgerinitiatieven op de schaal van het dorp. In de jaren zeventig en tachtig wordt 'leefbaarheid' een item: kleine scholen beginnen te vrezzen voor hun voortbestaan en de afkalving van het voorzieningenniveau, met name van winkels in de primaire sector, raakt in een stroomversnelling. Als reactie daarop worden overal -onder diverse benamingen- dorpsbelangenorganisaties opgericht. Ook krijgen burgers wettelijk meer mogelijkheden om te komen tot samenwerkingsverbanden waarmee ze aandacht kunnen vragen voor lokale vraagstukken. Zo ontstonden er in die tijd met name Commissies ex Art. Gemeentewet. In dezelfde jaren vormden zich in het bijzonder in het noorden van Nederland pro-

vinciale samenwerkingsverbanden van kleine kernen. Zij ontstonden veelal naar aanleiding van het verschijnen van (concept)streekplannen die de kleine dorpen voor wat betreft het hot item van die periode, woningbouw, 'op slot' zetten. Schrijver dezes heeft ooit met een spandoek door het Groningse provinciehuis gelopen teneinde de toenmalige gedeputeerde Ruimtelijke Ordening te manen op de dwalingen zijns weegs terug te komen. De actiegroep van toen was de grondlegger van wat nu de Vereniging Kleine Dorpen Groningen is, een mede door het provinciaal bestuur gefinancierde belangenclub. Een club ook die nu gesprekspartner van die provincie is.

Platteland in beweging
"Nog nooit hebben zich in tien jaar tijd zoveel ruimtelijke veranderingen voorgedaan als juist de afgelopen tien jaar op het Nederlandse platteland." Een citaat uit 'Beleid voeren voor het platteland' van hoogleraar bestuurskunde Michiel Herweijer (zie ook MO/Samenlevingsopbouw nr. 182, sept. 2001). Natuurlijk is het Nederlandse platteland altijd al in beweging geweest, maar tegenwoordig gaat dat wel in de hoogste versnelling. Herweijer onderkent vijf belangrijke

factoren die bijdragen aan wat hij noemt 'de grondige verbouwing van het platteland':

- de stagnatie in de landbouw
- de opkomst van de woonfunctie
- de auto als eerste levensbehoefte
- de opmars van de natuur
- de groei van de recreatieve druk

Vervreemding tussen overheid en samenleving doet zich het sterkst gelden op het platteland

Meer en meer (ver)wordt het platteland tot de speelweide voor de stad en de stedelingen. De boer ploegt nog wel voort, maar denkt intussen na over de vraag of hij z'n bedrijf zou kunnen ombouwen tot zorgboerderij of recreatiebedrijf. Misschien biedt Canada ook mogelijkheden?

Ook bestuurlijk is er het nodige veranderd. Gemeentelijke herindeling heeft daaraan bijgedragen, maar ook de terugtrekkende overheid, toenemende dominantie van het markt-denken en verdere verzelfstandiging van de uitvoering van overheidsstaken. De band tussen overheid en samenleving is losser geworden; overheid en samenleving zijn meer en meer vreemden voor elkaar geworden. Dit vervreemdingseffect geldt -volgens Herweijer- het sterkst voor het platteland,

van Dorpsbelangen

'Mobiele' Thuiszorg en Consultatiebureau doen het dorp aan

waar de bestuurlijke schaalvergroting zich het meest grootschalig en zichtbaar heeft voorgedaan.

De bestuurlijke, ruimtelijke en ook de sociale en economische veranderingen van het laatste decennium op het platteland gaan uiteraard ook aan dorpsbelangenorganisaties niet voorbij.

Bovendien worden dorpsbelangenorganisaties in belangrijke mate beïnvloed door nieuwkomers vanuit de stad, veelal hoog opgeleid, die verwoede pogingen doen om in te burgeren in de laatste resten van de oer-Hollandse plattelandssamenleving. Tengevolge daarvan ondergaan dorpsverenigingen soms een extra kwaliteitsimpuls en worden zo deskundige partners voor gemeentebesturen. Maar dit leidt ook tot vragen: is dorpsbelang nog wel representatief voor alle dorpsbewoners? Worden bestuurders van de dorpsbelangenorganisatie concurrenten van gemeenteraadsliden? Blijft de vereniging ook op langere termijn een stabiele en betrouwbare gesprekspartner? Ook binnen de dorpsverenigingen kunnen zich spanningen ontwikkelen: tegenstellingen tussen inheemsen en nieuwkomers, tussen landbouw- en natuur- en milieubelangen en ook tussen 'oude' en 'nieuwe' import. En dan ben je als bestuurs-

lid van dorpsbelangen 'maar een gewone vrijwilliger'. Wat is daar nog leuk aan?

Een praktijkonderzoek

In opdracht van de Overijsselse Vereniging van Kleine Kernen (OVKK) is onlangs een onderzoek gehouden onder twintig dorpen in vier gemeenten in het reconstructiegebied Salland.

(Dorpsorganisaties in Salland, drs. Martin Arits, OVKK 2002).

Opvallend was het brede scala aan projecten waarmee dorpsbelangenorganisaties in deze regio zich de afgelopen vijf jaren mee hadden beziggehouden. Hoog scoorden: woningbouw, verkeersveiligheid, dorpsverfraaiing, ontwikkeling dorpsplan, aanleg sportaccommodatie, opzetten web-site, et cetera.

In totaal ging het om 79 verschillende projecten, variërend van jongerenhangplek, het tegengaan van vakantiehuizen, het verjagen van een roekenkolonie en het opstarten van een dorpskrant tot het plaatsen van een kunstwerk en het organiseren van een skeelermarathon.

Naast de genoemde 79 projecten werden er 27 genoemd die wel waren gepland, maar niet van de grond kwamen of uiteindelijk mislukten.

Deze activiteiten horen grotendeels thuis in de categorie 'harde projecten': woningbouw, aanleg kabel, bouw sporthal, behoud van winkels, tegengaan herindeling, openhouden van de Rabobank, riolering, invloed op het jeugd- en jongerenbeleid, et cetera.

Succes- en faalfactoren

Belangrijkste succesfactoren waren de grote belangstelling van de bevolking, de aanwezigheid van voldoende draagvlak, en van voldoende financiële middelen en personen om de kar te trekken. Financiële middelen bleken overigens ook de belangrijkste faalfactor.

Bij het al dan niet behalen van resultaat speelt ondersteuning door de gemeente een stevige rol. De meeste ondersteuning wordt ontvangen bij het zoeken naar subsidiemogelijkheden. Financiële ondersteuning bij het uitwerken van een plan komt op de tweede plaats.

Opvallend is dat een groot deel van de twintig organisaties in dit onderzoek aangeven geen behoefte te hebben aan meer ondersteuning: ze kunnen hun zaakjes zelf regelen.

Aanbevelingen

Gelet op het feit dat juist activiteiten in de 'harde sector' nogal eens mislukken -en die zijn van groot belang voor de leefbaarheid van het dorp- lijkt enige vorm van ondersteuning toch wel wenselijk. De eerder genoemde 'grondige verbouwing van het platteland' rechtvaardigt deze aanbeveling des te meer.

De auteur van het Sallandse onderzoek formuleert dit dan ook als belangrijkste aanbeveling en verwijst daarbij ook naar plaatselijke welzijns- en opbouwwerkorganisaties. Slechts 30 procent van de dorpen in het onderzoeksgebied heeft wel eens bij het plaatselijk opbouwwerk aangeklopt! De opbouwwerk- en welzijnsorganisaties zouden zich hier actiever kunnen promoten. Naast het verwerven van meer externe ondersteuning is het voor dorpsbelangenorganisaties van belang de relatie met de achterban goed te onderhouden, een hoog ledental na te streven en verre te blijven van individuele en politieke belangen.

Samenwerking tussen dorpsorganisaties binnen één gemeente kan de positie van iedere dorpsorganisatie verstevigen.

Ook naar de provincie en de gemeenten worden aanbevelingen gedaan; zo zou de provincie met name rond het woningbouw-

beleid actieve voorlichting moeten geven aan de dorpen.

Dorpsorganisaties zijn ook voor de gemeente een belangrijke factor in de beleidsontwikkeling en zouden als zodanig meer gewaardeerd moeten worden: de professionele deskundigheid van gemeentebestuurders kan niet zonder de ervaringsdeskundigheid van de bestuurders van dorpsorganisaties.

Een aanbeveling, die in feite al eerder in MO/Samenlevingsopbouw (nr. 188, juni 2002) werd verwoord door Rein Munniksma, burgemeester van Aa en Hunze: "Meer dan tot nu toe zal erkend moeten worden dat in lokale gemeenschappen een schat aan kennis ligt. Niet alleen over het verleden, ook voor een duurzame toekomstige ontwikkeling kunnen lokale overheden niet om de lokaal aanwezige kennis –het sociale kapitaal– heen".

Het belang van dorpsbelangen dus. <

Samen Sociaal Prijs

Tot 1 maart 2003 kunnen gemeenten en maatschappelijke organisaties (inclusief verenigingen en stichtingen) in Zuid Holland zich inschrijven voor de Samen Sociaal Prijs. Deze prijs is bedoeld om het sociaal beleid in de provincie te stimuleren.

Sociaal beleid is niet alleen een stapel dikke nota's en mooie woorden, maar het heeft ook een levendige praktische kans. Veel projecten en activiteiten op het gebied van sociaal beleid dragen bij aan een aangename samenleving en zorgen ervoor dat alle inwoners van Zuid Holland bij de samenleving horen. Deze projecten en activiteiten zijn dus van groot belang en verdienen eigenlijk een pluim of een extra stimulans. Daarom looft de provincie Zuid Holland een prijs uit voor de beste projecten op het gebied van sociaal beleid: de Samen Sociaal

Prijs Zuid-Holland. Het is een wedstrijd voor gemeenten en privaatrechtelijke rechtspersonen in Zuid-Holland, mits deze een niet op winst gerichte doelstelling heeft. Doel van de wedstrijd is het sociaal beleid inzichtelijk te maken voor een breed publiek, de uitwisseling van interessante ervaringen te bevorderen en mensen te enthousiasmeren. Door Sociaal beleid krijgen gemeenten en organisaties in deze provincie nieuwe mogelijkheden om er samen met de provincie voor te zorgen dat alle inwoners van Zuid Holland bij de samenleving horen. Gemeenten en organisaties kunnen zich inschrijven met projecten die zij zelf hebben georganiseerd, en met projecten die zij subsidiëren en/of faciliteren. Voor winnende projecten is in totaal 70.000 euro aan prijzengeld beschikbaar.

De ingezonden projecten worden beoordeeld op originaliteit, effectiviteit, uitvoerbaarheid en innovatief karakter, op de bijdrage die het project levert of heeft geleverd aan het sociaal beleid en op de relatie met het thema "Zuid-Holland, samen sociaal". Bovendien moeten de projecten open-

baar gemaakt mogen worden op de website van het kennisnetwerk sociaal beleid. Er is een categorie lopende en gerealiseerde projecten en een categorie nieuwe (voorgenomen) projecten. De wedstrijd bestaat uit een voorselectie waarbij per categorie maximaal tien projecten worden geselecteerd. Het prijzengeld in de categorie gerealiseerde (gestarte) projecten dient te worden besteed aan het opstarten en uitvoeren van dergelijke projecten elders in de provincie, regio of gemeente. De winnaars hebben op deze manier een goed practice functie voor andere gemeenten, verenigingen en organisaties. De nieuwe (voorgenomen) projecten kunnen met het prijzengeld (mede) worden opgestart en uitgevoerd.

Informatie: Provincie Zuid-Holland, Programma Sociaal Beleid, Dhr. M. Van Leur, tel: 070-4416568, e-mail: sociaalbeleid@phz.nl

<

Activistenschool leert jeugd het vak

Beginnende Utrechtse actievoerders kunnen binnenkort heuse opleiding volgen. Op de Activistenschool leren ze van doorgewinterde collega's de kneepjes van het 'vak'. De school gaf zijn eerste trainingsdag op 7 december in politiek-cultureel centrum ACU.

De cursisten leren hoe je een demonstratie moet organiseren, blokkades opwerpt en een bezetting voorbereid. Ook het zoeken van publiciteit en het houden van symbolische acties komen aan bod, net als het werk van inlichtingendiensten en: wat te doen als je wordt gearresteerd. De stof wordt behandeld door oude rotten van actiegroepen als GroenFront! en het Autonoom Politiek Infocentrum Wageningen. Ook ervaren anti-globalisten spelen hun kennis door.

Doel is om beginnende actievoerders te ondersteunen en een eindje op weg te helpen, vertelt Peter Polder, een van de oprichters van de Activistenschool met vijf jaar ervaring als milieuactivist. "Er duiken de laatste tijd veel nieuwe activisten op, die telkens het wiel opnieuw moeten uitvinden. Nu hoeven ze geen onnodige energie meer te verspillen aan de vraag hoe je goede actie voert."

Op de eerste dag van de activistenschool heeft Linda uit Utrecht niet echt iets nieuws geleerd, vindt ze. "Maar je krijgt alles eens op een rijtje gezet en wisselt ervaringen met elkaar uit. Ook heb ik vandaag naast een hoop bekenden ook een aantal nieuwe mensen ontmoet." Zo'n twintig deelnemers deden mee aan de eerste dag van de activistenschool. Ze hoefden geen collegegeld te betalen.

Het Lucasbolwerk, waaronder een parkeergarage is gepland, stond model in de les. Verder alles van het actievoeren, van posters plakken tot flyers uitdelen en van het organiseren van een demonstratie tot de contacten met de pers. Het plan is, aldus Polder, straks her en der dit soort trainingsdagen te organiseren. "En actiegroepen die daarom vragen een gerichte training te geven." Linda -die omwille van haar privacy niet haar leeftijd en haar achternaam wil noemen- is er geen verband tussen de nieuwe activistenschool en de verrechtiging van de politiek. Ze vindt trouwens de benaming activistenschool veel te zwaar aangezet. "Ik zie het meer als een symposium. Alles eens op een rijtje zetten." Ze vindt het wel belangrijk om actie te voeren en niet passief voor de buis te blijven zitten. "Nederland is zo bureaucratisch. Met directe actie kun je snel het publiek bereiken."

Omdat binnen de lokale politiek beroering was ontstaan over de activistenschool gaf Polder zaterdagmiddag aan het eind van de 'opleiding' speciaal voor de pers een toelichting op wat de cursisten die dag hadden geleerd. Zo gaf Polder een demonstratie van de zogenoemde 'lock-ons'. Activisten gebruiken de 'lock-ons' om zichzelf vast te ketenen.

Het idee voor de Activistenschool ontstond deze zomer, vertelt Polder. "We hebben een proefles gegeven tijdens de Pinksterlanddagen in Appelscha, een jaarlijks festival waar veel anarchisten op af komen. Dat beviel heel goed en daarom besloten we de training ook te geven in ACU."

Utrechts Nieuwsblad, 28 november en 8 december 2002

<

Brancherapport Welzijn en Sport

In opdracht van het ministerie van VWS heeft het NIZW het brancherapport Welzijn en Sport opgesteld. Dit brancherapport geeft feiten en cijfers over het brede terrein van welzijn, jeugdzorg en sport in de periode 1988 tot en met 20001.

Het rapport geeft een uitgebreid en objectief overzicht van gegevens die volgens een vast stramien zijn weergegeven. Het is de eerste keer dat er een sectorbreed overzicht verschijnt waarin alle gegevens over welzijn en sport op een uniforme manier toegankelijk zijn gemaakt. In het brancherapport worden feiten en cijfers over aanbod, vraag en kwaliteit met elkaar vergeleken en wordt antwoord gegeven op vragen als, wat is de stand van zaken in de welzijnssector in vergelijking met voorgaande jaren? Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen? Ook maakt het rapport de prestaties van de diverse partijen binnen welzijn en sport inzichtelijk. De gegevens maken duidelijk welke ontwikkelingen gaande zijn, hoe beleid uitwerkt en waar zich knelpunten voordoen.

De andere VWS-terreinen komen aan bod in vier tegelijkertijd verschenen rapporten, te weten het brancherapport Preventie, het brancherapport Cure, het brancherapport Care en het brancherapport Geestelijke Gezondheidszorg en Maatschappelijke Zorg. Hierdoor is een heldere beeldvorming mogelijk van de verschillende VWS-terreinen.

Bestellen

Het Brancherapport Welzijn en Sport is opgesteld door het NIZW en kost 32 euro. ISBN 90-12-09738-xX.

Te bestellen bij Sdu Uitgevers

Postbus 20014,
2500 EA Den Haag,
telefoon 070-378 98 80,
e-mail sdu@sdu.nl,
website www.sdu.nl.

Het rapport is ook te zien via www.minvws.nl, onder brancherapporten.

<

Teksten:
Fenny Gerrits

De opbouwwerker en de ondernemer

De combinatie van de opbouwwerker en de ondernemer bleek succesvol, eerst in de Rotterdamse wijk Cool, daarna in andere delen van de stad. Het duo slaagde erin condities te creëren waarin winkels en bedrijven weer kunnen opbloeien, waardoor ook de wijk in z'n geheel erop vooruit gaat.

Op donderdag 23 januari werd de derde editie van opbouwwerkkatern de Wissel gepresenteerd, getiteld 'De opbouwwerker en de ondernemer: een paar apart' (auteurs: Harry Broekman en Freek Homan), waarbij een aantal gastsprekers op het onderwerp van deze editie ingingen.

In het katern wordt de combinatie van opbouwwerker en ondernemer 'een paar apart' genoemd. De combinatie van die twee bleek succesvol, eerst in Cool en daarna in andere delen van Rotterdam. Het duo slaagde erin condities te creëren waarin winkels en bedrijven weer kunnen opbloeien wel op zo'n manier dat ook de wijk in z'n geheel erop vooruit gaat. De werkwijze is het afgelopen jaar doorgelicht, en in een cursus voor opbouwwerkers overdraagbaar gemaakt. Met deze Wissel komt deze expertise beschikbaar voor een breder publiek.

Ondernemersondersteuning als een variant van territoriaal opbouwwerk

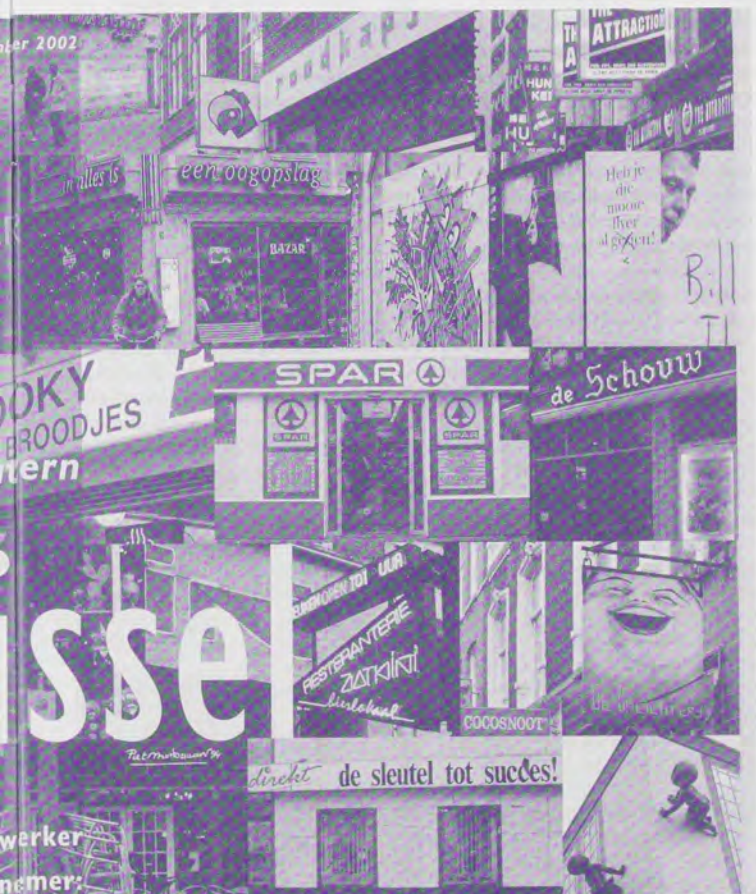
Ondernemers kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de vitaliteit van de wijk. Zij kunnen een wijk zelfs aan een bepalend imago helpen. Het opbouwwerk, met een breed netwerk werkzaam in de wijk kan dan een belangrijke verbinding leggen tussen de sociale en de economische pijler. Voor het opbouwwerk zelf betekent het een nieuwe manier van kijken naar de buurt en het leggen van andere relaties.

Ondernemersondersteuning lijkt op het eerste gezicht op een vorm van categoriaal opbouwwerk; de werker richt zich immers op een bepaalde categorie, in dit geval de ondernemers. Het is echter anders. Volgens het katern moet de ondernemersondersteuning gezien worden als een variant van territoriaal opbouwwerk. Tevens biedt het boekje een model van ondernemersondersteuning dat zich baseert op drie kernen van het beroep:

1. het opbouwen als waardegebonden dienstverlening, met 2. het doen en laten van burgers, overheid en ondernemers als

Ondernemer: een paar apart

sche crisis en oorlogsdreiging als eerste in de (arme) provincie Drenthe een voetje aan de grond kreeg. Volgens Broekman is ondernemersondersteuning gemakkelijk in te passen in het reguliere opbouwwerk, het is een manier van denken. Crux van alle opbouwwerk is het inclusief denken. Niettemin lijkt het goed voorstelbaar dat de mate waarin werkers die inclusiviteit kunnen opbrengen wel degelijk, behalve situatie- ook persoonsgebonden is. De aanwezige notabelen waren allen, zonder uitzondering zeer te spreken over de effecten van dit type opbouwwerk en spraken ook de intentie uit dit in heel Rotterdam in te zetten. Het opbouwwerk levert een interessante beschrijving van ondernemend opbouwwerk, alsmede een degelijke methodische positionering. De waarde hiervan is gelegen in het feit dat daarmee deze variant van opbouwwerk overdraagbaar is geworden en toepasbaar in andere settingen. Voor menige opbouwwerker een must!

De Wissel. De opbouwwerker en de ondernemer: Een paar apart, is geschreven door Harry Broekman en Freek Homan. Een uitgave van SONOR, Bergsingel 299, Rotterdam. Prijs: 7,50 euro exclusief verzendkosten. Telefoon: 010-265 27 37. Email: info@sonor.nl.

<

aanhechtingspunten; en 3. doelen voor een gezamenlijk optrekken in de wijk.

Het boekje gaat verder onder meer in op de praktische consequenties voor de werker en de bijzondere werkdoelen die dit type opbouwwerk kenmerken. Tijdens de presentatie van het boekje in Rotterdam kwam George Muller (voorzitter van de Wijk Ontwikkelings Maatschappij, WOM) aan het woord. Het karakteriseerde ondernemend opbouwwerk als 'ondernemersondersteuning in het perspectief van de wijkopbouw.' Belangrijke voorwaarde voor een bloeiende wijk is dat de bewoners hun eigen woonge-

bied ook aantrekkelijk vinden.

Ondernemend opbouwwerk is dus meer dan alleen het ondersteunen van de winkeliersvereniging. Muller sprak in dit verband van de 'Freek Homan-methode': ondersteuning die breder is, ondersteuning van het ondernemerschap in de context van de wijk.

Eén van de auteurs, Harry Broekman memoereerde dat dit type ondersteuning al in de begintijd van het opbouwwerk werd beoefend, namelijk in Drenthe door de Stichting Opbouw Drenthe in 1927. Het is bekend dat opbouwwerk in die barre tijd van economi-

Beheer voor gezond wonen

Op 13 maart organiseert Onderzoeksinstituut OTB de studiedag 'Beheer voor gezond wonen'. Tijdens de studiedag zal worden ingegaan op de aandachtspunten, trends en 'tools' op het terrein van gezond wonen.

Nu duurzame bouw vorm heeft gekregen, groeit de belangstelling voor duurzaam beheer van de bestaande woningvoorraad. De herstructureringsopgave van stedelijke gebieden biedt ook kansen om het binnenmilieu van bestaande woningen te verbete-

ren. Daarnaast realiseren beheerders verbeteringen in de woningen vanuit het normale onderhouds- en verbeterprogramma. Op de studiedag komt ook het overheidsbeleid aan de orde en wordt ingegaan op de mogelijkheden van woningcorporaties, particuliere verhuurders en eigenaar-bewoners om het beheer meer op gezond wonen te richten. Speciale aandacht wordt besteed aan problemen rond vocht, ventilatie, geluid en legionella. Op de studiedag worden praktische instrumenten aangereikt om het gezond wonen in de bouw- en beheerpraktijk te implementeren. De studiedag is interessant voor woningcorporaties, particuliere verhuurinstellingen, overheden, adviseurs, vertegenwoordigers

van gemeentelijke afdelingen wonen, GGD's en andere partijen die zich met technisch beheer van woningen en gezond wonen bezighouden.

Informatie: secretariaat van het Onderzoeksinstituut OTB, tel: 015 - 278 30 05; fax 015 - 278 44 22; e-mail: mailbox@otb.tudelft.nl
Deelnamekosten 350 euro per persoon. De studiedag vindt plaats in de Aula van de TU Delft van 9.00 - 17.45 uur.

Samenwerking LVKK – LCO

In MO/Samenlevingsopbouw 190 (okt '02) werd reeds gewag gemaakt van de aanstaande samenwerking van het LCO met de Landelijke Vereniging voor Kleine Kernen (LVKK). Wat toen nog een 'gaaf plan' was, is nu ook formeel werkelijkheid geworden.

Op 15 januari tekenden de voorzitter en de secretaris van de LVKK, Driek van de Vondervoort en Jan Hermsen een convenant met het LCO. De laatste ontvangt gedurende vier jaar een substantieel subsidie van de ministeries van LNV en VWS en besteedt dit geld ten behoeve van de verdere uitbouw en ontwikkeling van de Vereniging.

Daartoe zal het LCO onder meer in nauwe samenwerking met het LVKK-bestuur personeel aantrekken dat wordt ingezet om de nog op te stellen LVKK-werkplannen voor de komende jaren uit te voeren. Centraal daarbij staat: het weer op de kaart zetten

van de LVKK als belangenbehartiger van een beleidsbeïnvloeder voor de kleine kernen en het landelijk gebied. Dat dit nu al de goede kant op gaat blijkt uit het feit, dat de Vereniging goede contacten onderhoudt met ministeries, maar ook participeert in allerlei netwerken van organisaties die zich bezighouden met 'het platteland'. Een belangrijke activiteit, waarvoor op dit moment grote inzet wordt gepleegd is de voorbereiding van de Nationale Dorpendag 2003 op 13 september aanstaande te Emmeloord (MO/Samenlevingsopbouw houdt u op de hoogte).

De ondertekening van het convenant – in het LCO kantoor in Zwolle – werd kracht bijgezet door de schriftelijke felicitaties van Wil van de Leur, directeur van het LCO, een welkomstwoord door Mart Schouten (LCO-

Platteland) en 'Zwolsche Balletjes' voor alle bestuursleden. LVKK en LCO-Platteland hebben er fiducia in.

De LVKK is telefonisch bereikbaar onder nummer: 038 – 422282.

<

Voorzitter en secretaris ondertekenen het convenant. V.l.n.r.: Dick Meesterberends (LCO-P), Jan Hermsen (LVKK), Kees Stuuroop (statmedewerker LCO-Zwolle), Driek van de Vondervoort (LVKK) en Mart Schouten (LCO-P).
Foto: Thea Wisniewsk

Tekst:

Debby den Heijer en Thijs Torremans

Platteland, een

bijna vergeten gebied in de sociale sector

Het is momenteel vrijwel alleen 'grootstedenbeleid' dat de klok slaat. Alle aandacht van landelijke beleidsmakers, kennisinstellingen en vele anderen lijkt uit te gaan naar de belangrijke problemen in de grote steden, zoals integratie, veiligheid en vermaatschappelijking van de zorg. Wat in al dit beleids- en kennisgeweld makkelijk wordt vergeten, is dat Nederland voor een belangrijk deel bestaat uit kleine gemeenten met nog kleinere dorpskernen. Veelal is hier sprake van een sterk ruraal karakter, het platteland dus. Wat ook makkelijk vergeten wordt, is dat er veel te leren valt van de ontwikkelingen op het platteland. Tot nu toe is er een soort van automatisme dat alles wat in de stad wordt ontwikkeld ook wel doorsijpelt naar kleinere gemeenten. Investeren in een sociaal platteland is dus niet nodig. De veronderstelling is dat nieuwe methodieken uit de steden ook meteen toe te passen zijn op het platteland. Vernieuwingen van het platteland naar de stad brengen is nog een onbekend fenomeen, toch liggen er goede mogelijkheden.

X-S2 biedt interessante praktijkvoorbeelden van het platteland

Als we naar enkele voorbeelden van het platteland kijken, zien we een aantal interessante ontwikkelingen die niet exclusief zijn voor kleine kernen en dus in principe bruikbaar voor de grootstedelijke situatie. Denk bijvoorbeeld aan de dorpsconciërges waarmee in Overijssel en Drenthe wordt geëxperimenteerd. Een methode om vraagstukken op het terrein van cohesie, veiligheid en dergelijke om te zetten in één of meer personen die aanspreekbaar zijn en een zichtbare bijdrage leveren aan de verbetering van de leefbaarheid. De stadsmariniers van Rotterdam zijn hier wellicht vanaf geleid. Ze lijken er in ieder geval op. Een ander mooi voorbeeld is de village appraisal methode die waarbij burgers in kleine kernen zelf het voortouw nemen bij de herstructurering van hun leefomgeving. Via inventarisaties, werkgroepen en dergelijke wordt de hele dorpskern geactiveerd in het

bedenken en op gang brengen van vernieuwing op het terrein van onder andere leefbaarheid, (verkeers)veiligheid en vrije tijd. LCO is verantwoordelijk voor de coördinatie van de landelijke pilots. Participatie stimuleren om daarmee de betrokkenheid met het wel en wee van de eigen buurt of wijk te vergroten is ook zo'n typisch stedenprobleem waar het platteland dus kennelijk iets te bieden heeft.

Vermaatschappelijking van de zorg oftewel de koppeling van wonen, zorg en welzijn om te komen tot een betere opvang van ouderen, gehandicapten of dak/thuislozen in de 'eigen' leefomgeving is ook zo'n gemeenschappelijk terrein waar de stad kan leren van het platteland. In het land van Heusden en Altena is men vergevorderd met rurale woonzorg zones die een oplossing moeten bieden voor het snel groeiende probleem van ouderenzorg. De kern van de aanpak zit in het differentiëren van het aanbod naar het niveau van de verzorgingsvraag.

In het kort kun je concluderen dat investeren op plattelandontwikkeling vanuit sociaal perspectief niet alleen profijtelijk hoeft te zijn voor de kleinere gemeenten zelf, maar ook iets te bieden heeft voor grootstedelijke ontwikkelingen. De Rijksoverheid zou daarom ook over moeten gaan tot een verregaande vorm van coördinatie op dit terrein. In de huidige situatie is dat niet zo. Verder kan kennisuitwisseling tussen professionals uit de verschillende delen van het land, stedelijk gebied of platteland, erg zinvol zijn. Kijk voor nog meer voorbeelden van het platteland op www.x-s2.nl. Er is een uitgebreid dossier met projecten, publicaties, links en contacten.

X-S2 werkt o.a. mee aan 'Social Quality Matters (SQM). SQM is het actieprogramma over ICT en Sociale Kwaliteit. Wat kan de opbouwwerker met ICT om de sociale kwaliteit te verhogen? Dit maal aandacht voor internet in dorpen.

Ook LCO zet zich in het programma LCO-P (platteland) in om de participatie van bewonersor-

OpPaad

Een leefbaar platteland is gediend met een sterke participatie van de bewoners. Internet kan een belangrijk instrument zijn om participatie van bewoners op het platteland te stimuleren. Een goed voorbeeld hiervan vindt u op www.oppaad.nl. OpPaad probeert de leefbaarheid op het Friese platteland te versterken door inzet van het internet. OpPaad probeert dat te bereiken door Friese dorpen te bewegen een dorpsite te starten. De informatie van de deelnemende dorpen moet interessant zijn voor bewoners, betrokkenen en oud-bewoners. Het gaat om communicatie maar ook om het bestellen van boodschappen, het lenen van een bibliotheekboek of het plannen van een volleybaltraining. Door cursussen leert OpPaad de bewoners met internet om te gaan en zelf een dorpsite te bouwen.

De initiatiefnemers geloven in de mogelijkheden en het belang van internet. Gezien de animo van de Friese dorpen om een site te starten, wordt zeer optimistisch gedacht over de toekomst van het project. Er doen nu zestig dorpen mee en tientallen dorpen zijn een site aan het maken; twaalfhonderd Friezen volgden een cursus via OpPaad.

organisaties op het platteland te versterken en het opbouwwerk te stimuleren. Zie voor meer info: www.opbouwwerk.nl. Voor meer projecten over ICT en Sociale Kwaliteit, kijk op www.sqm.nl.

Debby den Heijer en Thijs Torremans zijn respectievelijk senior adviseur en directeur bij X-S2

<

Kennis- atelier

Op 25 maart 2003 organiseert NIZW Sociaal Beleid het Kennisatelier *De buurt voor alle leeftijden*. Op deze bijeenkomst kunnen deelnemers kennismaken met nieuwe vormen van intergeneratieel werken.

Het Kennisatelier is bedoeld voor jongeren en ouderenwerkers, gemeenteambtenaren, opbouwwerkers, politie, woningcorporaties, kinderopvang en onderwijs en vindt plaats in congrescentrum De Eenhoorn in Amersfoort. Tijdens het Kennisatelier *De Buurt voor alle leeftijden* komen vragen aan de orde als: welke rol speelt intergeneratieel werken in gemeentelijk beleid? Wat kunnen jongeren en ouderen voor elkaar betekenen en hoe ga je om met spanningen tussen generaties? De bijeenkomst begint om 9.30 uur. Tijdens de opening vindt de presentatie plaats van de video *Niet van ons, niet van hen* gevolgd door een toespraak van Kees Penninx, projectleider van *De buurt voor alle leeftijden*. Daarna zijn er workshops over diverse intergeneratiele onderwerpen. Na de lunch is er gelegenheid een rondgang te maken langs de verschillende intergeneratiele projecten, video's, de methodieken van het NIZW en het intergeneratiele trainings- en ondersteuningsaanbod van Odyssee Maatschappelijke Ontwikkeling. Hierna vindt een tweede workshopronde plaats. De dag eindigt rond 17.00 uur.

Aanmelden met behulp van het on-line aanmeldingsformulier op www.nizw.nl/congres. Inschrijving op volgorde van aanmelding.

Informatie over de inschrijving:

NIZW Cursus- en Congresbureau,
tel: 030-230 63 98, fax: 030-230 64 90,

e-mail: congres@nizw.nl.

Inhoudelijke informatie:

Sandra Ball of Irene Thielen, tel: 030-230 6411.

<

'Landbouwen

Het Wageningse projectvoorstel 'Landbouw en Groen voor een gezonde samenleving' heeft de 'Sprongprijs' gewonnen. De NIDO-Sprongprijs is een jaarlijks terugkerende prijs die het Nationaal Initiatief Duurzame Ontwikkeling (NIDO) uitschrijft voor het beste voorstel om een sprong naar duurzame ontwikkeling te realiseren.

In de maatschappij bestaan volop ideeën om duurzaamheid dichterbij te brengen. Met de Sprongprijs wil NIDO visie, inzichten en creativiteit van de maatschappij aanspreken. Voor de 2002 ondersteunt het NIDO de uitvoering van het voorstel 'Landbouw en Groen voor een gezonde samenleving', ingediend door dr. ir. Jan Hassink van Wageningen Universiteit, Plant Research International. Het winnende programma werd begin 2003 door het NIDO in uitvoering genomen als volwaardig NIDO-programma, waarbij de uitvoering van het programma wordt gefaciliteerd met de inzet van mens- en denkkracht tot maximaal 500.000 euro gedurende een looptijd van ongeveer anderhalf jaar. Landbouw en Groen Het projectvoorstel 'Landbouw en Groen voor een gezonde samenleving' richt zich op de bijdrage die 'landbouw en groen in en rond de stad' kan leveren aan de sociale, geestelijke en lichamelijke gezondheid van mensen. Veel mensen met gezondheidsproblemen hebben baat bij het verblijven en het werken op een boerderij met dieren of planten. Tegelijkertijd zoeken veel agrarische bedrijven naar een andere, vaak duurzame invulling van hun bedrijf. Het voorstel

van Hassink wil de grote kloof tussen de zorgsector en de agrarische sector verkleinen door samenwerking aan te gaan met verschillende groepen belanghebbenden. Daarmee wil hij tevens een professioneel kennisnetwerk opbouwen. Door de directe koppeling van productieve landbouw aan geestelijke gezondheidszorg is een trendbreuk mogelijk. Realisering van dit project heeft volgens het NIDO grote waarde in zowel sociale als ecologische zin. De jury vindt dat het voorstel goed inspeelt op maatschappelijke trends en actuele ontwikkelingen "De (on)gezondheid van de mens en het toekomstperspectief van de landbouw zijn immers belangrijke issues in de samenleving". De jury waardeert de bundeling van krachten door de verschillende betrokkenen. Met de wetenschappelijke onderbouwing verwacht ze dat groen- en zorgprojecten gericht worden aangepakt. Het snijvlak landbouw, natuur en gezondheid is een nieuw veld en daar valt veel winst en ontwikkeling uit te halen. De jury heeft vertrouwen in de uitvoerders van het project. Zij staan voor een grote uitdaging, maar hebben de juiste ambitie getoond om deze aan te gaan.

Het snijvlak van landbouw, natuur en gezondheid is een nieuw veld

Bij de uitvoering van het voorstel, zullen partners uit de landbouw-, de zorg-, arbeids- welzijns- en opbouwsector, maatschappelijke organisaties, onderzoekers, bedrijfsleven, professionals uit het werkveld, beleidsmedewerkers en burgers samenwerken en van elkaar gaan leren. In het gehonoreerde voorstel participeert Wageningen UR onder andere met Landelijk Centrum Opbouwwerk, Landelijk Steunpunt Landbouw en Zorg, Innovatienetwerk Groene Ruimte en Agrocluster, Stichting Kinderboerderijen Nederland, de Vereniging van Zorgboeren, Stichting Omslag en LTO advies Groenforum, Hoge Woerd, Universiteit Maastricht, Universiteit Utrecht, Gemeente Rotterdam, Gemeente Amsterdam en FORUM.

Groen' wint

Sprongprijs 2002

Klaas de Waardt, Jos Peters, Colette Alma, Jan Hassink en Frank Schreve

FOTO: Fred Prak (www.fotofred.nl)

Voor meer informatie:

Herman van Keulen,

e-mail: info@plant.wag-ur.nl

Tel. (0317) 47 83 52, Fax. (0317) 41 80 94

Contactpersoon inzake de participatie van het
Landelijk Centrum Opbouwwerk:

Kees Stuurup

038-4232112

e-mail: cr.stuurup@opbouwwerk.nl

NIDO Sprongprijs

NIDO nodig jaarlijks de maatschappij uit om een voorstel in te dienen voor een programma waarbinnen de sprong naar duurzame ontwikkeling wordt gerealiseerd. Er is sprake van een sprong als een verbinding wordt gelegd tussen een gezonde en langdurig vol te houden economische ontwikkeling, goede zorg voor het milieu en een positieve bijdrage aan de sociale verbetering en leefbaarheid. Voorstellen die in aanmerking komen voor een nominatie zijn voorstellen:

- * die zich richten op samenwerking tussen bedrijven en andere partijen;
- * waardoor in de praktijk vernieuwing tot stand komt;
- * die op een nieuwe manier gebruik maken van bestaande kennis.

Secretaris van de Sprongprijs: Lian Helmes

telefoon: 058 - 295 45 45

e-mail: j.helmes@nido.nu

De multiculturele

In de voorbije verkiezingsstrijd is veelvuldig gewezen op het failliet van het immigratie- en inburgeringsbeleid in Nederland. Daarbij werd vaak naar het buitenland gewezen als lichtend voorbeeld. Wie verder wil kijken dan deze verkiezingsretoriek kan terecht bij het laatste nummer van

Migrantenstudies (nr. 4, 2002), een themanummer met analyses van recente publieke debatten over de integratie van etnische minderheden en de inrichting van de multiculturele samenleving in het buitenland; zowel in een aantal West-Europese landen (Duitsland, Frankrijk, België en Noorwegen) die elk voor zich worstelen met de vraag hoe om te gaan met de stroom van immigranten en asielzoekers, als in klassieke immigratielanden (Australië en Canada). De redactie wilde de thematiek van immigratie en asielzoekers zoveel mogelijk buiten beschouwing laten, maar dat bleek niet mogelijk:

"In alle betrokken landen worden deze kwesties juist steeds meer aan elkaar gekoppeld: zo kan bijvoorbeeld een strikter asielbeleid worden bepleit met het oog op de bevordering van de integratie van al aanwezige immigranten, of wordt een coulanter migratiebeleid verdedigd in de naam van de multiculturele samenleving."

In Duitsland gaat het debat over de aanpassing van de migranten aan de Duitse Leitkultur. Frankrijk moest zich opnieuw bezinnen op burgerschap en het beginsel van de scheiding van kerk en staat (de la cité) naar aanleiding van de hoofdzoekwesterie, de discussie over het recht om ook op (de openbare) school een

hoofddoek te dragen. De bijdrage over België spitst zich toe op het debat over het stemrecht van migranten met bijzondere aandacht voor de rol van het extreem-rechts. In het artikel over Noorwegen wordt de door de extreem-rechtse Vooruitgangspartij geëxploiteerde voedingsbodem van racisme en xenofobie toegeschreven aan de angst voor spoken, die gebakken zit in de Noorse collectieve ziel (de 'folk-esjela'). Maar ook verdraagzame Noren worden geconfronteerd met het terugkerende dilemma van het multiculturalisme, gevat in twee wezenlijke vragen: *"Hoe kan de verdediging van gelijke individuele rechten samengaan met erkenning van en respect voor andere culturele groepen? In welke mate kan diversiteit een plaats krijgen binnen een protestantse verzorgingsstaat die haar relatief egalitaire verdeling van rijkdom, klassencompromissen en eenvormig onderwijssysteem koestert?"*

Voor de klassieke immigratielanden Australië en Canada geldt dat recentelijk -mede door de opkomst van anti-immigratiepartijen- de kwestie van immigratie zelf onderwerp van debat is geworden.

De interculturalisatie van de hulpverlening
De worsteling met de multiculturele samenleving beheerst ook de kolommen van de laatste aflevering van **SPH, tijdschrift voor sociaal-pedagogische hulpverlening (december 2002)**. Centraal staat de interculturalisatie van de residentiële hulpverlening. Een noodzaak, waar een kwart tot eenderde van de jeugdhulpver-

leningsklanten van allochtone afkomst is. Interculturalisatie wordt door het blad opgevat als *"het veranderingsproces waarbij de organisatie wordt afgestemd op het functioneren in een multiculturele omgeving"*. Interculturele hulp- en zorgverlening behelst *"een systeem van hulp- en zorgverlening dat, ongeacht de hulp- of zorgvrager, op de actuele hulpvraag een kwalitatief hoog antwoord kan bieden"*. In interculturele zorg- en hulpverlening wordt als vanzelfsprekend rekening gehouden met etnisch-culturele verschillen en voelt elke cliënt en ieder personeelslid zich serieus genomen. **In het Nederlands tijdschrift voor jeugdzorg (nr. 6, 2002)** wordt beschreven tegen welke problemen Nederlandse psychologen en orthopedagogen aanlopen in de residentiële hulpverlening aan Marokkaanse jongeren en hun ouders.

Nederland in 2050

"Nederland is altijd een land van immigranten geweest, en zal dat de komende eeuw zeker blijven. Vol en kleurrijk" (Intermediair)

In navolging van Nout Wellink, de president van de Nederlandsche Bank, kiest nu ook **Intermediair (9 januari 2003)** voor een positieve insteek in de discussie over immigratie op grond van sociaal-economische overwegingen: gezien de demografische ontwikkelingen hebben wij immigranten nodig om straks onze economie draaiende te houden en onze pensioenen te betalen. En passant probeert *Intermediair* de angst weg te nemen bij een groot aantal Nederlanders dat 'wij' straks een

samenleving

minderheid vormen in 'ons eigen land'. Op basis van demografische prognose van het CBS stelt het blad dat Nederland er in 2050 weliswaar gekleurd opstaat maar dat het percentage niet-westerse allochtonen nog steeds niet meer dan 20 zal bedragen, het dubbele van nu: "In 2050 zal Nederland iets minder dan 18 miljoen inwoners tellen. Van hen zullen nog twaalf miljoen officieel 'autochtoon' heten (al zullen velen onder hen, net als hun allochtone ouders, waarschijnlijk het Suikerfeest vieren, geen Kerstmis". Autochtoon is tenslotte een relatief begrip. Uiteindelijk zijn wij allemaal immigranten (zie het overzicht in **Intermediair** op p. 30-31: van de eerste jagers en hunebedbouwers, die zich vestigden in onze moerasdelta, tot nu). En zijn immers ook koningin Beatrix en prins Willem-Alexander allochtoon in de tweede generatie. Immigratie is hoe dan ook niet te sturen luidt de boodschap van een artikel over de ongewenste gevolgen van een streng immigratiebeleid. Verder worden universiteiten steeds meer afhankelijk van nieuwe onderzoekers uit landen als China, Rusland en Roemenië omdat Nederlandse studenten allang niet meer staan te springen om hun leven te wijden aan de wetenschap (*Nieuwe wijzen uit het oosten*). De grote-steden-problematiek komt aan de orde in een artikel over 'Achterstandswijken of getto's' (Spangen, Bos en Lommer, Schilderswijk, Bijlmer en Kanaleneiland).

Investeren in integreren
In december 2002 verscheen de laatste **Nieuwsbrief van de Taskforce Inburgering**. Daarin wordt teruggekeken op 2,5 jaar Taskforce en worden de aanbevelingen van de Taskforce aan de overheid toegelicht. De Taskforce pleit voor de instelling van een breed fonds voor educatie, participatie en (re)integratie als instrument om de bestaande, sterke verkoking te doorbreken. De Taskforce stelt voor om vormen van visitatie en benchmarking te introduceren, waardoor de resultaten die gemeenten behalen met inburgering, openbaar worden en men van elkaar kan leren. Ook wil de Taskforce gemeenten de vrijheid geven om inburgeringscursussen niet alleen in te kopen bij de ROC's. (De volledige tekst van het eindrapport is te vinden op www.taskforce-inburgering.nl).

Grote-steden-beleid
In het **januarinumnummer van Vitale Stad. Vakblad voor stedelijke vernieuwing en leefbaarheid** komen de politieke partijen aan het woord over het GSB. Lex Veldboer, Pieter de Graaf en Frans Spierings zien veiligheid als een nieuw onderwerp op de inhoudelijke agenda van het welzijnswerk. Maar dan moeten de welzijnswerkers wel de straat op: "Te weinig tijd wordt ingeruimd om structureel te investeren in sociale preventie, in het versterken van relaties in een buurt of wijk. Aanwezig zijn in de buurt -om onvrede te signaleren, om te schakelen tussen elkaar ontwikkende groepen- zou een kernkwaliteit moeten zijn van het welzijnswerk. Ook kan de sector

de discussie over onveiligheid terugbrengen gewone propriëties, door te zorgen dat mensen een beetje op elkaar en op de omgangsvormen letten". Maria Vissè doet verslag van de conferentie Welzijn versterkt Veiligheid, die eind 2002 werd georganiseerd door de Stichting Maatschappij Veiligheid en Politie (SMVP), de Vereniging van Directeuren van lokale Welzijnsorganisaties (Verdiwel) en het Landelijk Expertisecentrum Buurtbemiddeling. De tenuer van de conferentiebijdragen was eenduidig: structurele samenwerking tussen welzijnswerk en politie kan buurten veiliger te maken en het vertrouwen van burgers in de overheid en in maatschappelijke instellingen herstellen. In Enschede Noord wordt hard gewerkt aan de verbetering van de sociale veiligheidsgevoelens van burgers door middel van toepassing van een buurt-schouw in combinatie met veiligheidskeurmerken voor veilig wonen, een veilige woonomgeving en veilig ondernemen (**SEC. Tijdschrift over samenleving en criminaliteitspreventie, december 2002**).

Schooldomein noemt zichzelf 'een verrassend magazine voor managers en beleidsmakers die relevante beleidsinformatie, praktijkvoorbeelden en productinformatie vertalen in een optimale leeromgeving'. Het blad verschijnt zes keer per jaar en wordt gratis verstrekt aan onderwijsinstellingen en gemeenten. In het laatste nummer (**januari 2003**) beschrijft Mirjam Groothuis de ervaringen in Almere met de multifunctio-

nele accommodatie De Compositie in de nieuwe wijk Tussen de Vaarten, waarin onderwijs, welzijn, zorg en commerciële activiteiten zijn ondergebracht. Volgens de gemeente Almere ligt de kern van de multifunctionele accommodaties in 'het bedrijfsmatig exploiteren van maatschappelijke functies'. Het gebouw is eigendom van de Woningstichting WVA, die het als haar maatschappelijke taak ziet niet alleen zorg te dragen voor woningen maar ook een meerwaarde te betekenen voor de omgeving waarin die woningen staan, bijvoorbeeld door het faciliteren en stimuleren van goede voorzieningen in de buurt.

<

De vraag aan bod

Brabant aan de slag met vraagsturing

In het kader van de uitvoering van de Welzijnsnota van het ministerie van VWS hebben het rijk en de provincies afspraken gemaakt over het uitvoeren van pilots. De afdeling Zorg van de Provincie Noord-Brabant richt zich op het thema Vraagsturing.

De rijksoverheid wil met de pilots het experimenteel in praktijk brengen van een aantal thema's uit de welzijnsnota meer gericht ondersteunen. Het gaat om thema's die wachten op implementatie bij uitvoerende instellingen en gemeenten. Voor deze pilots zet het rijk zet een gebundelde landelijke infrastructuur in, de provincie levert de steunfuncties. Als thema's zijn genoemd: vrijwilligerswerk, interculturalisatie, vraagsturing, sociale activering, zorg en welzijn en kwaliteit van voorzieningen. De Provincie Noord-Brabant heeft ingeschreven op drie thema's: vrijwilligerswerk, interculturalisatie en vraagsturing.

Aanleiding

De provincie Noord-Brabant geeft al een aantal jaren prioriteit aan de vraaggerichtheid in allerlei projecten en activiteiten. In het bijzonder komt dit tot uiting op het terrein van de zorg, mede in relatie tot de sectoren wonen en welzijn. In de nota 'Kentering door Kanteling' (1996) heeft het college van GS aangegeven ernst te willen maken met de kentering van het beleid door kanteling van 'aanbodgestuurd' naar 'vraaggestuurd' werken. Het is van belang dat de vraagsturing ook echt effectief in praktijk wordt gebracht. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van de kennis en ervaring die in het land en in de provincie rond vraagsturing zijn opgedaan.

Uitgangspunt

Vraagsturing betekent de vrager het voor-touw geven: de vrager faciliteren om duidel-

lijk te maken welke wensen/behoefte er bij de vrager zijn, in welke zin daaraan tegemoet zou moeten worden gekomen en wat de vrager daar zelf in wil investeren.

Voor vraagsturen zijn vele definities in omloop. Harry Broekman' maakt een onderscheid tussen vraaggericht en vraaggestuurd werken. Vraaggericht werken impliceert het opbouwen van het aanbod vanuit de waargenomen behoefte bij de gebruiker. De aanbieder van diensten houdt ernstig rekening met eisen, wensen enzovoort van de gebruiker. Vraaggestuurd werken is een stap verder. Letterlijk betekent dit dat het aanbod door de vraag wordt gestuurd.

Experimenten op het gebied van vraagsturing gaande paard met vallen en opstaan

Doelstelling en doelgroepen

Het vierjarig traject heeft tot doel in Noord-Brabant substantieel meer aandacht te krijgen voor vraagsturing, het gebruik van instrumenten en de praktijk van vraagsturing. Er zal ook aandacht worden besteed aan afstemming tussen de instrumenten en de keuzevragen die daaraan vastzitten. Doelgroepen zijn zowel instellingen als lokale overheden. Tot het project horen ook de trajecten die burgers zelf (door)lopen om de vraagsturing af te dwingen en vorm te geven. De vraagsturing vanuit (groepen) burgers in relatie tot gemeentelijk beleid heeft in Brabant speciale aandacht.

Middelen

De intermediaire organisaties, zowel provinciale steunfuncties, kennisinstituten als lokale (welzijns)organisaties hebben de functie op te treden als motor. Zij hebben de taak de processen waar nodig te entameren en te ondersteunen. Daarbij worden methoden en technieken gebruikt die over het algemeen 'op de plank liggen'. Er is al veel gestudeerd op en ervaring opgedaan met diverse aanpakken voor vraagsturing. Het effect hiervan dient te zijn dat de steunfuncties en lokale (welzijns)organisaties de mogelijkheid krijgen zich verder te verdiepen in de aanpak-

ken voor vraagsturing, en ervaring opdoen bij het uitzetten en ondersteunen daarvan (voor zover ze dat niet reeds hebben gedaan). Door hier bekendheid aan te geven wordt eens te meer duidelijk dat men voor deze aanpak terecht kan bij de steunfuncties.

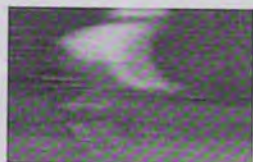
Inhoudelijke thema's

De vraagsturing krijgt vorm in relatie tot een bepaald thema op het terrein van wonen, zorg en welzijn. In nader overleg met steunfuncties en gemeenten zal een keus worden gemaakt uit de volgende inhoudelijke thema's. Deze thema's spelen in de provincie en de steunfuncties hebben er al ervaringen mee opgedaan. Vervolgens wordt lokaal naar initiatiefnemers gezocht en een projectplan gemaakt. Het project is van start gegaan in de tweede helft van 2001. Onder coördinatie van het PON is een projectorganisatie van Brabantse steunfuncties en provinciale kennisinstituten gestart. Deze projectorganisatie is verantwoordelijk voor uitvoering van projecten en de verankering van vraagsturing in de Brabantse samenleving.

In 2002 zijn negen projecten uitgevoerd en voor 2003 staan er nog eens vijf op de rol. Voordat de projecten van start zijn gegaan is eerst een inventarisatie gemaakt van het instrumentarium dat voorhanden is op het terrein van vraagsturing. Een overzicht van dit instrumentarium is te vinden in de database van de website www.devraagaaanbod.nl.

Bij de projecten die uitgevoerd zijn in 2002 zijn uiteenlopende methoden gebruikt:

- * modellen voor vraagarticulatie;
- * methoden voor hulpvraagverduidelijking;
- * panels;
- * focusgroepen;
- * enquêtes;
- * volgsystemen;
- * bordspel instrument Jeugdparticipatie wenswijk;

WWW.DEVRAAGGAANBOD.NL

DE WEBSITE VOOR VRAAGSTURING

DATABANK

DESKUNDIGHEID

DEBAT

* diverse instrumenten bewonersparticipatie ten behoeve van wijkontwikkelingsplannen.

Maar er zijn nog veel meer methoden en instrumenten op de website te vinden.

In 2002 werden negen projecten uitgevoerd die werden gefinancierd met hulp van middelen uit 'De Vraag aan bod'. Daarbij was er nauwelijks sprake van onderlinge samenhang. Daarom is in de projectorganisatie gesteld dat in plaats van deze versnippering over negen projecten drie majeure uitgangspunten voor de vaststelling van projecten zouden moeten worden gekozen. Voor 2003 zijn deze thema's:

- * Interactieve beleidsvorming op lokaal overheidsniveau;
- * Verankering van vraaggestuurd beleid (interactief) op instellingsniveau (zorg/welzijn);
- * Vraagsturing door ontwikkeling van burgerinitiatieven in Brabant.

Bij de vaststelling van deze drie thema's kunnen nog de volgende criteria worden toegevoegd (deze zijn eveneens in 2002 toegepast):

- a. de mate van vraagsturing (ook onderscheiden van vraaggericht werken);
- b. de geografische spreiding over heel Brabant;
- c. de samenwerking tussen steunfuncties en kennisinstellingen;
- d. de financiering van projecten (projecten die al zijn gefinancierd, kunnen, als dat past, inhoudelijk meeliften met 'De vraag aan bod');
- e. expliciete aandacht voor allochtonen en vraagsturing.

Het beschrijven van de kritische en succesfactoren staat in de hele pilot centraal. Niet alles verloopt gladjes, veel experimenten op het terrein van vraagsturing of interactieve beleidsvorming gaan gepaard met vallen opstaan. Het is van groot belang dat die aspecten beschreven en besproken worden zodat daar lering uit kan worden getrokken. In 2003 is daarom gekozen voor een bescheiden plan van aanpak, minder projecten met meer onderlinge samenhang en meer gericht op de maatschappelijke verankering. Medio 2004 zal de pilot worden afgerond. Het is de bedoeling dat deze afronding plaatsvindt met een uitgave over vraaggestuurd werken en met een slotmanifestatie. Ook zal er worden gezocht naar

een vorm om de expertise die in Noord-Brabant is opgedaan niet verloren te laten gaan. Dat kan bijvoorbeeld worden voorkomen door te zorgen voor de inrichting van een servicepunt.

Voor meer inlichtingen:

Ed Kooger

*PON instituut voor advies, onderzoek en ontwikkeling in Noord-Brabant
Postbus 90123 5000 LA Tilburg
Telefoon : 013 5351535
e-mail: e.kooger@pon-brabant.nl*

1) De vraag centraal. Aanwijzingen voor vraaggericht werken in de wijk. Eindredactie: Harry Broekman. NIZW 1999 project Heel de Buurt.

<

Hamvraag: Sociaal of Artistiek?

De Culturele Raad van Deventer organiseerde onlangs een werkconferentie over sociaal-artistieke projecten. De doelstelling van de conferentie was om het begrip 'sociaal-artistieke projecten' op de kaart te zetten alsmede een verdere ontwikkeling van dergelijke projecten in Deventer (en omstreken) te stimuleren, zowel beleidsmatig als praktisch.

Het plenaire gedeelte, waarmee de conferentie opende bestond uit een inleiding van Eric Corijn, cultuursocioloog en docent aan de Vrije Universiteit van Brussel en de Universiteit van Antwerpen, ook is hij codirecteur van de Onderzoeksgroep Cosmopolis, City, Culture & Society. In zijn inleiding zette hij helder en inzichtelijk uiteen wat nu sociaal-artistieke projecten zijn en hoe het sociale zich verhoudt tot het artistieke. Voor menige opbouwwerker zal deze uiteenzetting het (misschien niet evident gevoelde) belang van dergelijke projecten meer inzichtelijk maken. Hieronder volgt een samenvatting van het betoog van Corijn.

Eric Corijn had een Powerpoint-presentatie meegenomen om zijn betoog gloed bij te zetten, maar helaas gooide de techniek roet in het eten. Hierdoor werd het betoog wel genoeglijker want zonder 'plaatjes' moet je meer vertellen. In deze samenvatting zijn een aantal dia's van de (nagezonden) Powerpoint opgenomen.

Volgens Corijn woedt er in Vlaanderen al twee jaar een discussie over cultuurparticipatie. Daarbij staat ter discussie of de cultuursector wel voldoende bereik heeft onder de bevolking. De discussie wordt door velen gevoerd vanuit de impliciete vooronderstelling dat elk product een publiek moet genereren dat min of meer een afspiegeling van de bevolking vormt. Corijn is het hier niet mee eens. Volgens

hem raakt deze discussie over kunst en cultuur het integratiedebat, dat ook in Vlaanderen bijzonder actueel is. Bij dat integratiedebat gaat het om dezelfde vragen als bij ons, zoals: hoe organiseer je een sociale verbinding in een multiculturele samenleving? Het debat over kunst raakt dus aan de algemene grondslagen en kwesties binnen het bestuur.

In Vlaanderen bestaat een aparte sector voor sociaal-artistieke projecten. Die sector bedient twee soorten klanten, uit het welzijnswerk en uit de cultuur. Ook hier woedt een discussie over het gehalte van de sociaal-artistieke projecten: zijn ze primair artistiek of sociaal? Volgens Corijn zijn deze projecten dus met name artistiek.

Eenderde van de bevolking van Vlaanderen bestaat uit (culturele) niet-participanten. Geen enkele (gesubsidieerde) kunstuiting bereikt een meerderheid van de bevolking. Volgens sommigen is deelname aan cultuur sterk elastisch met de hoogte van de opleiding en het inkomen. Volgens Corijn gaat dat niet geheel op. 81Procent van de bevolking gaat wel eens uit eten, 53 procent gaat regelmatig naar de bioscoop. Hieruit blijkt

dat het commerciële circuit en de media wel een hoge participatiegraad bereiken. Het probleem van de niet-participanten in de sociaal-artistieke sector strekt zich uit naar de sociale sector in bredere zin: sportclubs, het verenigingsleven etc. Dat heeft meer consequenties dan je zo op het oog zou denken; het gebrek aan participatie in cultuur en kunst gaat dus gepaard met een achterblijven van de deelname aan het sociale leven.

De Europese staten zijn nationale staten; het hebben en ontwikkelen van een gezamenlijke cultuur is een noodzakelijke voorwaarde voor het goed functioneren van die staten. Binnen die staten bestaan een aantal niveaus waarop in die cultuur wordt geparticipeerd.

zie Afb 1

Corijn onderscheidt vier niveaus, beginnende op de 'begane grond': het dagelijks leven, levenspad en de sociale praktijken. Bijvoorbeeld de eetgewoonten (aardappelen of couscous?), de inrichting van het huis, elementen van al of niet traditionele kledij etc. Daarboven de levenswijze die mensen kiezen. Gaan we in de stad wonen of blijven

Culturele insluiting en uitsluiting I:

Afb. 1

De natiestaat

Selectieve traditie

Gedocumenteerde cultuur

Alledaagse cultuurproductie

Dagelijks leven - Levenspad - Sociale praktijken

we in het dorp? Wat voor beroep kiezen mensen en in hoeverre laten ze zich daarbij bepalen door hun achtergrond? Gaan alle mensen als ze opgroeien een gezin stichten of zijn er alternatieve leefstijlen aan de orde?

De sociale praktijken verwijzen naar de mate waarin het behoren tot een bepaalde culturele groep, dergelijke keuzes beïnvloedt.

Daarboven bevindt zich de laag van de alledaagse cultuurproducties: confectiekleding (mode), huisinrichting, het in stand houden van culturele tradities binnen de eigen groep. Buurtverenigingen, onderwijs, welzijn et cetera, zijn onder meer producenten van deze alledaagse cultuurproductie.

Vervolgens komen we op het niveau van de gedocumenteerde cultuur: datgene wat we in archieven en (kleinere) musea vinden. Op deze laag worden cultuuruitingen beschreven en bewaard voor toekomstige generaties. Ook tijdschriften en boeken behoren tot deze laag.

De hoogste laag is die van de selectieve traditie. Hieronder kan men het algemeen aanvaarde beeld van de vaderlandse geschie-

denis, erkende hoogtepunten op gebied van kunst en cultuur verstaan, die mede bepalend zijn voor ons identiteitsgevoel als staat in de wereld.

Crisis

Volgens Corijn was de samenstelling van de bevolking van de natiestaat in de jaren zestig, cultureel gezien nog dusdanig homogeen dat het sociale leven zich bijna liet programmeren. Inmiddels is er iets anders aan de hand. De eertijds cultureel homogene natiestaat verkeert in een crisis. Door de vele culturen die zich tegenwoordig in de staat manifesteren, zeker ten gevolge van de immigratie van aanzienlijke groepen mensen uit andere staten en culturen, hebben de culturele praktijken zich vermeerderd. Dit laat zich aflezen aan de waarneembare diversiteit van leefstijlen. Ook hebben zich andere constituenten ontwikkeld voor cultuur ten aanzien van vroeger: internet, mobiele telefoon en andere consumptieartikelen die beogen iemands culturele profiel 'neer te zetten'.

Daarnaast speelt de individualisering natuurlijk ook een grote rol, deze wordt in

ieder geval gestimuleerd door de multiculturele natiestaat. We moeten niet vergeten dat er vanaf de jaren zestig ook inheemse alternatieve culturen zijn gevormd, die echter neerbuigend 'subculturen' werden genoemd. Het is wel duidelijk dat de neiging om uitheemse culturele uitingen ook als 'subcultureel' te behandelen, uitgaat van datzelfde culturele superioriteitsgevoel. Maar die andere culturen die momenteel worden geïncorporeerd door de moderne natiestaat hebben wel hun referentiepunten in de selectieve traditie van andere staten. Dit maakt dat we ze onmogelijk als subcultuur kunnen benoemen. Ondertussen hebben deze ontwikkelingen geen positieve uitwerking op ons identiteitsbesef, noch dat van de mensen die tot de 'meerderheidscultuur', noch dat van de mensen die tot de 'minderheidsculturen' behoren... Zie afb 2

In onze cultuur en ons onderwijs (et cetera) worden referentiepunten gehanteerd die voor vele groepen in de samenleving niet bruikbaar zijn. Was eertijds sociale mobiliteit een belangrijke culturele 'eenmaker', dat wil zeggen dat mensen die sociaal stegen zich

Mondialisering

Selectieve traditie

Selectieve tradities

Gedocumenteerde cultuur

Multicultuur - Levenstijlen - Subcultuur

ook in cultureel opzicht gingen aanpassen aan de 'meerderheidscultuur', of omgekeerd via die aanpassing grotere kans maakten sociaal te stijgen, dit gaat tegenwoordig niet meer op.

Hier komt het sociale element van de sociaal-artistieke om de hoek. Sociaal-artistieke projecten zijn volgens Corijn in zoverre sociaal dat ze een doelgroep bedienen en deze bruikbare referentiepunten aanbieden. Participanten in sociaal-artistieke projecten en consumenten (het publiek) zijn zoveel mogelijk één. Daarmee worden participanten en publiek in sociaal-artistieke projecten behalve producenten van kunst ook producenten van een sociale verbinding die noodzakelijk is voor mensen om maatschappelijk te kunnen participeren.

afb 3

Bij de totstandkoming van de kunstproducten in de sociaal-artistieke projecten wordt expliciet op zoek gegaan naar de ervaringen van de doelgroep als uitgangspunt. De producenten en consumenten van die kunst maken samen een interactie als effect van die kunstuiting. Het samenhangende proces dat vervolgens op gang komt is zelden exporteerbaar naar andere contexten, in ieder geval niet letterlijk. Het gaat binnen dergelijke projecten nadrukkelijk om kunst en niet om educatie. Er is niet sprake van een rolverdeling tussen opvoeder en leerling. De kunstenaar maakt een product, en het is onmogelijk van te voren voorspellen

welk effect wordt gesorteerd. In deze setting is het kunstproduct bedoeld om de interactie in gang te zetten, tussen kunstenaar/participanten en publiek. Kunst is hier geen ruilproduct, het is niet bedoeld voor de markt. Het feit dat kunstenaars erg gericht zijn op verkoop van hun producten maakt dat sociaal-artistieke projecten zo moeilijk van de grond worden getrokken door kunstenaars.

Tussen het produceren van kunst en het bevorderen van de interactie (sociaal) zijn wel vormen van hybriditeit mogelijk die de interactie kunnen verbeteren.

Samenvattend kunnen we stellen dat sociaal-artistieke projecten ongedocumenteerde cultuur documenteert. In schema 3 (zie boven) zien we wat er gebeurt als mensen die niet in de dominerende cultuur participeren, maar alleen gevoelig zijn voor referentiepunten die bij een andere (uitheemse) cultuur horen, aan de slag gaan om hun cultuuruitingen te documenteren. Op den duur zal er een integratie plaatsvinden op het niveau van de gedocumenteerde cultuur en deze zal uiteindelijk leiden tot incorporatie van deze 'nieuwe' cultuuruitingen in onze selectieve traditie. Die nieuwe selectie zal meer particulier, meer lokaal en meer kosmopolitisch van aard moeten zijn. We kunnen hierbij denken aan de uitingen op het gebied van stedelijkheid (in de zin van een culturele vorm van integratie), multiculturele samenleving et cetera. Via het procesma-

tig ontwikkelen van groeicoalities, die een integratieplatform voor nieuwe selecties kunnen vormen, komt er een stukje globalisering tot stand. Het gaat niet vanzelf, we zullen er hard voor moeten werken maar uiteindelijk zal het de moeite waard blijken.

Workshops

Tijdens mijn bezoek aan de werkconferentie heb ik ook nog twee workshops bijgewoond. Onder andere de workshop die werd gegeven door Henk van der Hert, archivaris te Dordrecht. Hij presenteerde het project 'Generaties later, Turkse Dordtenaren'. Motor achter dit project is het besef dat een mens zonder geschiedenis als een boom zonder wortels is. Gedurende anderhalf jaar is in nauwe samenwerking met een groep Turkse jongeren uit Dordrecht, verenigd in de Stichting Tuana, vorm en invulling gegeven aan het project. Dat resulteerde onder andere in meerdere exposities en een boek over het dorp 'Kayapina', waar ongeveer 70% van de Turkse Dordtenaren oorspronkelijk vandaan komen. "Onze kleinkinderen zullen ooit gaan vragen: 'opa, oma waar komen we vandaan? Dan kunnen ze naar het Stadsarchief om dat te achterhalen."

Uit de gevoerde gesprekken in de workshop bleek dat de twee tentoonstellingen, die in het kader van het project zijn ingericht niet echt veel publiek hebben getrokken. Ook bleek het moeilijk om de Turkse gemeen-

schap als geheel te interesseren voor het project. Het project werd uitgevoerd in een samenwerkingsverband van het archief van de gemeente Dordrecht met de Turkse vertegenwoordigers die stichting Tuana hadden opgericht. In totaal wonen er ongeveer 5.300 Turken in Dordrecht. De uitstraling van het project heeft vooral via het onderwijs plaatsgevonden, via de lesbrieff over het project. Het prachtige (tweetalige) boek, waarin verslag wordt gedaan van de zoektocht is een fraai document geworden. Als zodanig vermoed ik dat het sociale effect van dit project toch beperkt is. Het beperkt zich tot een relatief kleine kring van geïnteresseerde Turkse en Nederlandse inwoners van Dordrecht. Behalve de lesbrieff voor de scholen is er niet veel spin-off geweest. Van der Hert liet weten dat leden van de Antilliaanse gemeenschap inmiddels ook interesse hadden getoond voor een dergelijke documentatie van hun historische achtergronden.

Als tweede workshop had ik gekozen voor die van Dominique Willaert, jongerenwerker en theatermaker uit Menen. Uit de conferentie uitnodiging: "Onder impuls van het Jongeren Informatie en Adviescentrum (JIAC) in Menen, België, werd een groep jonge kunstenaars ondersteund in hun zoektocht om met jongeren uit de stad theater te maken. Intussen ontstond het theatercollectief 'De Figuranten' en werden er verschillende theaterproducties en artis-

tieke producties gemaakt. Dominique doet verslag van het parcours aan de hand van beelden van theaterrepetities en de videodocumentaire 'Marseille, on Arrive'. Op basis van een lange eigen ervaring en goede kennis van andere projecten in Vlaanderen en Brussel heeft hij een genuanceerde kijk op de kansen en bedreigingen van sociaalartistieke projecten."

Helaas heb ik de gehele workshop niet kunnen bijwonen, vanwege tijdgebrek, maar het deel dat ik bijgewoond heb heeft een diepe indruk achtergelaten. Willaert, van huis uit psycholoog, (spijkerpak, lang golvend haar), sprak met een indrukwekkend inlevingsvermogen en diepte over de projecten waar hij aan deelgenomen heeft. Zijn beschrijving van de interacties met de doelgroep(en) is onnavolgbaar en ondanks(?) zijn diepgaande betrokkenheid doorspekt met humor. In de theaterproducties werd nauw samengewerkt door de projectmedewerkers en de doelgroep. Telkens als er een product af was werd er een uitvoering gegeven voor een publiek dat bestond uit de mensen uit de omgeving van de doelgroep. Familie, vrienden en burens werden uitgenodigd de voorstelling te komen bijwonen. Vaak leverde die kennismaking door het publiek ook weer nieuwe groepen op die ook graag theater wilden maken met de werkers. Ook werd het gebouw waar werd gewerkt, geleidelijk aan een ontmoetingscentrum voor mensen in de buurt, met een

inloopfunctie. Willaert heeft later meer projecten opgezet, onder andere in Gent. Qua aanpak en uitwerking ontstond bij mij de indruk dat dit type projecten met recht sociaalartistiek kunnen worden genoemd.

<

Kwaliteitszorg en ISO-

In het vorige nummer van MO berichtten wij u dat welzijnsinstelling De Garve in Lochem als eerste in Nederland een ISO9001-certificaat haalde. Dat bleek echter onjuist te zijn, al in april vorig jaar voldeed de brede welzijnsinstelling Trajekt in Maastricht en de Heuvellanden aan de norm. In het licht van de inspanningen die De Garve heeft verricht om erachter te komen of er al welzijnsinstellingen waren die een dergelijke kwalificatie ook hebben behaald, een verrassing. Immers, De Garve heeft de MO-groep en de directie Sociaal Beleid van het ministerie van VWS bevestigd op precedenten. Alvorens zelf aan het traject te beginnen, had het zinvol kunnen zijn eens van gedachten te wisselen met een instelling die het traject al heeft doorlopen. Maar er was noch bij de MO-groep, noch bij DSB bekend dat er in ieder geval één instelling bestond die al volgens de ISO9001-norm had laten toetsen. Misschien het gevolg van een al te bescheiden PR-beleid van de Limburgse instelling?

In bijgaand artikel kunt u lezen hoe bij Trajekt het opzetten en uitvoeren van een kwaliteitssysteem in zijn werk ging, en vervolg blijft krijgen. Want: 'Een kwaliteitsmanagementsysteem moet steeds worden gevoed en onderhouden'.

Steeds meer organisaties en instellingen in de welzijns- en zorgsector profileren zich met een doorzichtige organisatiestructuur, met procesbeschrijvingen en eenduidige afspraken om zo goed mogelijk te kunnen voldoen aan de wensen en behoeften van de klant. Of dat nu gemeenten, samenwerkingspartners of patiënten/cliënten zijn. Trajekt maakt inzichtelijk hoe ze dat doet aan de hand van het kwaliteitsmanagementsysteem dat sinds april 2002 is gecertificeerd tegen de ISO 9001-norm.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van de brede welzijnsinstelling Trajekt is vastgelegd in het handboek kwaliteit en is gebaseerd op de internationaal erkende ISO 9001:2000 norm. De toepassing van deze norm, in de industrie en in productiebedrijven al veel langer bekend, is nieuw voor de welzijns- en zorgsector. Wel zijn afgeleide vormen van de ISO-norm, zoals de HKZ-certificatieschema's voor apotheken, maatschappelijk werk en kinderopvang, in deze sectoren al langer bekend. Daarnaast ligt in de kwaliteitswet zorginstellingen vast dat: "zorginstellingen

een kwaliteitssysteem dienen op te zetten. Centraal in een kwaliteitssysteem staan altijd de expliciet geformuleerde normen waaraan een instelling (of koepelorganisatie) zelf vindt dat ze zou moeten voldoen. Een kwaliteitssysteem moet regelmatig getoetst worden door de instelling of door een andere organisatie, zoals de Inspectie voor de Gezondheidszorg."

Trajekt heeft gekozen voor een kwaliteitsmanagementsysteem op basis van de ISO 9001:2000 norm omdat dit handvatten biedt voor een goede borging van het bestaande kwaliteitsniveau. Daarnaast geeft het -op basis van bevindingen tijdens interne en externe audits en door klachten en verbetervoorstellen- veel input om continu te verbeteren. Het systeem is zo opgezet dat voor iedereen duidelijk is wat er van hem/haar wordt verwacht en welke afspraken er in de organisatie zijn gemaakt ten aanzien van bijvoorbeeld scholingsbeleid, klachtenregeling, en werkwijzen en evaluatiemethoden in de uitvoering. Het systeem geeft bovendien weer dat klanttevredenheids- en behoefteonderzoeken een bijdrage leveren aan verbetering.

Kwaliteitssystemen in de uitvoering
Wat heeft de medewerker aan kwaliteitssystemen en welk voordeel heeft de klant erbij? Twee belangrijke vragen die hier zullen worden beantwoord.

De medewerker:

In een organisatie met een beschreven kwaliteitssysteem liggen gezamenlijk gemaakte

afspraken (over randvoorwaarden, middelen en werkwijzen) vast in het handboek kwaliteit. Het handboek kwaliteit biedt handvatten en richtlijnen over hoe de werkzaamheden in het primaire proces worden uitgevoerd. Tevens bevat het procedures ten aanzien van ondersteunende processen, bijvoorbeeld klachtafhandeling of het meten van klanttevredenheid. Het handboek kan worden gebruikt als naslagwerk indien je niet (meer) precies weet hoe bepaalde zaken moeten worden uitgevoerd, als hulpmiddel bij het inwerken van nieuwe medewerkers en bijvoorbeeld het, tijdelijk, overdragen van taken.

Om daarnaast blijvend aan de norm te kunnen voldoen zal het systeem periodiek door de interne auditor onder de loep worden genomen. Op basis van alle afspraken die zijn vastgelegd in het handboek kwaliteit zal de auditor toetsen of de medewerkers ook werken zoals dat is afgesproken. Indien afwijkingen worden geconstateerd kunnen twee maatregelen worden getroffen; of de medewerker dient toch te werken zoals is beschreven, of de beschreven werkwijze is toch niet de juiste en zal moeten worden aangepast. Zo blijft het systeem levend en is de beschrijving altijd up to date. Daarnaast vindt minimaal eenmaal per jaar een audit plaats door de certificerende instelling. Ook hij toetst, onafhankelijk, de mate van invoering van het kwaliteitssysteem in de organisatie en geeft verbetermogelijkheden en afwijkingen aan. De organisatie moet hier iets mee doen.

certificering bij Trajekt

Voordeel klant

Trajekt heeft verschillende klantgroepen die elk specifiek belang (kunnen) hebben bij het kwaliteitssysteem van Trajekt.

Het voordeel voor de klant/doelgroep is dat er voor de dienstverlening één werkwijze is beschreven, de 'best practice'; alle diensten die de organisatie levert worden op dezelfde manier geleverd, waardoor de kwaliteit constant is en het in één keer goed kan worden gedaan. Het certificaat geeft de klant dus een zekere mate van vertrouwen in de uitvoering van het geleverde, ook al voordat hij als klant heeft deelgenomen aan een activiteit.

Het voordeel voor de samenwerkingspartners en subsidiënten is dat het vooraf duidelijk is hoe Trajekt met haar afspraken omgaat, die zijn immers vastgelegd in het kwaliteitssysteem. Ook voor deze klant geeft het een zekere mate van vertrouwen dat Trajekt een kwaliteitssysteem hanteert. Voor alle klanten (intern en extern) biedt het kwaliteitssysteem de mogelijkheid om bijvoorbeeld klachten en verbetervoorstellen systematisch te onderzoeken en maatregelen te treffen ter verbetering. Een klacht wordt daardoor gezien als een kans!

Continu verbeteren

Omdat het systeem van Trajekt pas onlangs in de organisatie is ingevoerd, zal er in het komende jaar een verdieping plaatsvinden naar de meer inhoudelijke kant van het werk. Nu zijn met name processen beschreven die de afspraken in de randvoorwaardelijke sfeer weergeven. Op basis van bevindingen van -recent gehouden- interne en externe audits zal in de komende tijd veel aandacht worden besteed aan onder andere systematisch verbeteren op basis van signaleringen en verbetervoorstellen uit de organisatie zelf, het beschrijven van samenwerkingsverbanden (procesgang en meerwaarde) en het ontwikkelen van een integrale benadering van gevraagde, beschikbare en te ontwikkelen competenties.

Het behalen van een certificaat is namelijk het begin van een traject dat is gericht op continu verbeteren. Regelmatig zullen we bij de klantgroepen moeten nagaan of dat-

gene wat we leveren voor hen nog wel interessant is of dat het beter kan. Ook tijdens interne en externe audits zullen bevindingen aanleiding zijn voor verbetervoorstellen. Steeds zal gekeken moeten worden naar wat dat intern voor consequenties heeft om aan een veranderende vraag te kunnen blijven voldoen. Wellicht zal de beschreven werkwijze dan ook moeten worden aangepast aan de nieuwe inzichten en wensen. Daarnaast kunnen ook invloeden van buiten de organisatie hun weerslag hebben op het kwaliteitssysteem en dus op het voldoen aan de eisen van de klant. Kortom een kwaliteitsmanagementsysteem is een levend geheel, het moet worden gevoed en onderhouden.

Het kwaliteitssysteem bij Trajekt

De ervaring leert dat het opzetten en met name invoeren van een kwaliteitsmanagementsysteem veel tijd en energie kost. Daarnaast moeten ook heel wat weerstanden worden overwonnen. Met name bij beroepsgroepen die zeer individueel werken roept het vastleggen van werkwijzen weerstand op, omdat je al snel aan de proceskant van het werk komt en dat is iets wat de welzijns- of maatschappelijkwerker als zijn deskundigheid beschouwt.

Medio 2000 heeft Trajekt daarom een kwaliteitsmanager aangetrokken die de verantwoordelijkheid kreeg voor het opzetten van een kwaliteitsmanagementsysteem op basis van de ISO 9001-norm. Deze norm geeft richtlijnen voor het inrichten van een kwaliteitssysteem in willekeurig welke organisatie.

Werkbeschrijvingen, protocollen en dergelijke in de uitvoering waren her en der beschreven maar vaak was het lastig om na te gaan wat er nu al wel lag, wat de laatste

Foto: Iza Bogers

versie en of het al ingevoerd was. Vaak was het ook onbekend wie nu de verantwoordelijke was voor het bewaken van de uitvoering van plannen of wie juist de aangewezen persoon was om plannen rond een bepaald thema te (be)schrijven. Daarom is gekozen voor het systematisch ordenen, beschrijven en invoeren van bestaande (en nieuwe) werkwijzen. De keus viel op een kwaliteitsmanagementsysteem op basis van de ISO 9001:2000 norm. Trajekt verwachtte van het systeem op basis van de ISO-norm een aantal voordelen: het managementsysteem kan onafhankelijk worden getoetst, het geeft eenvoudig inzicht in (alle) afspraken/werkwijzen binnen de organisatie en het is goed in te voeren in een complexe organisatie als Trajekt. Daarnaast geeft het richtlijnen voor het beschrijven van het primaire proces en voor het proces van continu verbeteren.

Opzetten en invoeren systeem
Het opzetten en invoeren van een kwaliteitssysteem gebeurt eigenlijk op basis van een vast stappenschema:

- * het formuleren van beleid;
- * het informeren van alle medewerkers over kwaliteitszorg en beleid;
- * het inventariseren van huidige (beschreven) werkwijzen;
- * het beschrijven en eventueel actualiseren van bestaande en nieuwe werkwijzen;
- * het invoeren van beschreven werkwijzen in de organisatie;
- * toetsen of de werkwijzen worden uitgevoerd;
- * het opstellen en invoeren verbeterplannen;
- * certificering door een onafhankelijke certificeerder.

Certificering door Lloyd's

Toen het kwaliteitsmanagementsysteem naar ons eigen oordeel voldoende was beschreven en ingevoerd, is het ter certificering aangeboden aan Lloyd's Register. Na de handboekbeoordeling heeft er nog een aantal correcties in het handboek plaatsgevonden en is de management review uitgevoerd. Deze management review is een

beoordeling door de directie van de geschiktheid en doeltreffendheid van het kwaliteitsmanagementsysteem, en tevens een noodzakelijke voorwaarde om voor certificering in aanmerking te komen. Nadat de externe audit volledig had plaatsgevonden (inclusief interviews met medewerkers en management) werd Trajekt door de certificeerder positief voor certificering voorgedragen. Trajekt is daarmee de eerste brede welzijnsinstelling die gecertificeerd is tegen de ISO 9001:2000 norm.

Afsluiting

Zoals reeds uit bovenstaande beschrijving blijkt is het behalen van een ISO-certificaat geen doel op zich. Het kwaliteitssysteem moet een middel zijn om structuur aan te brengen in een organisatie en afspraken en verantwoordelijkheden inzichtelijk te maken. Het heeft een meerwaarde voor de organisatie en moet geen papieren tijger worden, zoals helaas maar al te vaak gebeurt. <

Trajekt is werkzaam in de gemeente Maastricht en in zes gemeenten in het Heuvelland (Eijsden, Gulpen-Wittem, Margraten, Meerssen, Vaals en Valkenburg). De organisatie is onderverdeeld in een unitstructuur. Per unit wordt het accent gelegd op bepaalde doelgroepen en/of activiteiten, te weten de units: Buurtopbouw en Activering (B&A), Maatschappelijk werk, Informatie en Advies (MI&A) en Opvoeding en Ontwikkeling (O&O). Deze units worden, in meer of mindere mate, ondersteund in de uitvoering door de diverse afdelingen van het bureau bedrijfsvoering (Communicatie, ICT, Financiën, Planning & Control, Onderzoek en innovatie, Personeel en Organisatie, en Facilitair).

Educatie in ketenbenadering

Op donderdag 13 maart wordt in Rotterdam een symposium georganiseerd over het 'belang van educatie in een ketenbenadering in onze samenleving'. Het symposium kreeg als titel 'De non-formele educatie in een ketenbenadering'.

Veiligheid, normen en waarden, meer sociale binding en verantwoordelijkheid, opvoedingsondersteuning, inburgering, het stimuleren van maatschappelijke participatie; onderwerpen die in de verkiezingstijd regelmatig te horen waren. Maar minder hoorden we hoe dit werkelijk gerealiseerd kan worden en wat de essentiële bijdrage van educatie daaraan is. Daarom organiseren de Beraadsgroep Vorming, de Stichting voor Volkshoog-

schoolwerk, het projectbureau van Odyssee MO en de Bond van Nederlands Volksuniversiteiten op 23 maart een symposium. In diverse presentaties en workshops zullen de deelnemers kunnen zien hoe educatie nu al in allerlei steden in het land een belangrijke rol speelt bij bovengenoemde maatschappelijke vraagstukken. Tijdens het symposium zal de Beraadsgroep Vorming het 'Manifest over het belang van non-formele educatie' presenteren.

Het symposium is van belang voor beleidsmakers op diverse overheidsniveaus en voor directies van instellingen, van zowel de formele als de non-formele educatie. De deelnemers zien een scala aan concrete ervaringen en voorbeelden die zij kunnen vertalen naar de eigen werksituatie. Het symposium wordt gehouden op: donderdag 13 maart van 10.30 - 16.30 uur in Zalencentrum Engels te Rotterdam (groot handelsgebouw nabij Centraal Station). Deelname: 50 euro. Het dagprogramma

vindt u op: www.dysee-groep.nl of www.volksuniversiteit.nl.

Informatie en inschrijving:
beraadsgroep.vorming@worldonline.nl;
tel. 013 - 544 1440.
J. Houtepen,
Prisma Brabant.
 <

Informatiebehoeften wonen en zorg

De markt van wonen, zorg en welzijn is sterk in beweging. Zo is de rol van woningcorporaties toegenomen en die van zorginstellingen aan verandering onderhevig. USP onderzocht de mate waarin verschillende partijen informatie verzamelen en kwam tot de conclusie dat relatief weinig projectontwikkelaars zich bezighouden met ouderenhuisvesting.

De veranderingen op de markt van wonen, zorg en welzijn worden enerzijds veroorzaakt door de vergrijzing van de samenleving en anderzijds door het terugdringen van het aantal plaatsen in verzorgings- en verpleeghuizen (extramuralisering). Er moet meer aandacht komen voor aangepaste woningen voor ouderen, zowel bij nieuwbouw als renovatie. Aan de zorgkant is nieuw beleid nodig om de vergrootte toestroom van ouderen op te vangen. Dit vereist een enorme inspanning van aanbieders van huisvesting en aanbieders van zorg en welzijn. Doordat deze markt in beweging is verandert de rol van de betrokken partijen. Door de extramuralisering in de zorg is bijvoorbeeld de rol van woningcorporaties toegenomen, omdat relatief veel zelfstandig wonende ouderen een woning huren van een woningcorporatie. Ook de rol van zorginstellingen verandert. Door het terugdringen van het aantal plaatsen in verzorgings- en verpleeghuizen bieden zij steeds meer zorg in de wijk aan. Deze veranderingen brengen onzekerheden met zich mee, waardoor bij de betrokken partijen informatiebehoeften ontstaan.

Onderzoek

USP Marketing Consultancy heeft, in het kader van het steeds toenemende belang

van het woonzorgbeleid, een onderzoek verricht naar de mate waarin verschillende partijen reeds informatie verzamelen over onderwerpen die te maken hebben met wonen, welzijn en zorg (van ouderen) en in hoeverre men verwacht dit in de toekomst te gaan of te blijven doen. De partijen in het onderzoek zijn woningcorporaties, projectontwikkelaars, gemeenten, zorginstellingen (koepelorganisaties) en thuiszorgorganisaties. Uit het onderzoek is gebleken dat relatief weinig projectontwikkelaars zich actief bezighouden met ouderenhuisvesting en derhalve relatief weinig informatie verzamelen.

Informatiebehoeften

Uit het onderzoek kwamen een aantal onderwerpen naar voren waarover bovengenoemde partijen informatie verzamelen:

- * het afstemmen van de vraag en het aanbod van ouderenwoningen en zorg (met behulp van kengetallen omtrent het aantal ouderen, het aantal ouderenwoningen in de buurt et cetera);
- * de haalbaarheid van nieuwbouw en renovatie projecten voor ouderenwoningen;
- * de woon-, zorg-, en welzijnsvoorzieningen die de partijen aan moeten bieden aan de ouderen;
- * de tevredenheid van ouderen met de huidige woning en de dienstverlening;
- * de verschillende subgroepen onder ouderen met hun verschillende woon- en zorgwensen.

Uit het onderzoek is gebleken dat veel partijen worstelen met de vraag welke woon-, zorg- en welzijnsdiensten zij aan moet bieden. Hiervoor is informatie over de wensen van de ouderen noodzakelijk.

Wensen ouderen

In toenemende mate neemt de aandacht voor de wensen van de ouderen toe. Op dit moment concentreert de aandacht voor de wensen van ouderen zich met name op de voorzieningen in en om de woning die de ouderen willen en de zorg- en welzijnsdien-

sten waarover de ouderen zouden willen beschikken.

69 Procent van de woningcorporaties, 65 procent van de zorginstellingen, 63 procent van de gemeenten, 58 procent van de thuiszorgorganisaties en 39 procent van de projectontwikkelaars verzamelen informatie over de wensen van ouderen ten aanzien van voorzieningen in en om de woning. In de toekomst verwacht men dat dit nog gaat stijgen.

Met name woningcorporaties (44 procent) doen zelf uitgebreid onderzoek naar de wensen van ouderen ten aanzien van voorzieningen in en om de woning. In de toekomst verwacht zelfs 53 procent dit te gaan doen. Ook gemeenten en zorginstellingen doen veelal zelf uitgebreid onderzoek. Met name projectontwikkelaars en thuiszorgorganisaties, maar ook nog relatief veel woningcorporaties, gemeenten en zorginstellingen beroepen zich met name op externe bronnen, zoals in de markt beschikbare onderzoeken, vakliteratuur, et cetera. Externe bronnen vermelden veelal algemene, landelijke informatie. Voor een optimaal woonzorgaanbod is echter informatie over de wensen van ouderen in de regio waarin men actief is noodzakelijk.

Voor een optimaal woonzorgaanbod is het niet alleen van belang te weten welke woonvoorzieningen ouderen wensen, maar tevens welke zorg- en welzijnsvoorzieningen men wenst. Uit figuur 3 blijkt dat met name zorginstellingen (71 procent) en thuiszorgorganisaties (67 procent) hierover informatie verzamelen. In de toekomst verwachten zij bovendien een stijging hierin. Ook woningcorporaties en gemeenten verwachten in toenemende mate hierover informatie te gaan verzamelen. Projectontwikkelaars zijn minder van plan deze informatie in de toekomst te verzamelen.

De woningcorporaties (35 procent) en de zorginstellingen (43 procent) verzamelen de informatie over wensen van ouderen ten aanzien van aan te bieden zorg- en welzijnsdiensten met name door het zelf doen van uitgebreid onderzoek. Tevens is een lichte stijging te verwachten in de toekomst. Net als ten aanzien van de voorzieningen in de omgeving blijkt dat nog relatief vaak externe bronnen worden geraadpleegd (met name door thuiszorgorganisaties), die vaak algemene, landelijke informatie bevatten en niet die voor de lokale situatie.

Conclusie

Woningcorporaties, gemeenten, zorginstellingen en thuiszorgorganisaties verzamelen relatief veel informatie op het gebied van wonen, zorg en welzijn. Onderwerpen waarover men informatie verzamelt zijn onder andere kengetallen met betrekking tot vraag en aanbod van ouderenwoningen, zorg en welzijn, haalbaarheid van nieuwbouw of renovatie projecten van ouderen-

woningen, wensen van ouderen ten aanzien van wonen, zorg en welzijn, de tevredenheid van ouderen met de huidige woning en dienstverlening en wensen van verschillende subgroepen onder ouderen. Een belangrijk vraagstuk waarmee veel partijen in de veranderende markt van wonen, zorg en welzijn worstelen is welke dienstverlening men in de toekomst de klanten moet gaan aanbieden. Men wil dan ook graag weten waaraan de ouderen, in de regio waarin men actief is, behoefte hebben. Het merendeel van de woningcorporaties, gemeenten, zorginstellingen en thuiszorgorganisaties verzamelt naar eigen zeggen informatie over de wensen van ouderen ten aanzien van voorzieningen in en om de woning en over de wensen ten aanzien van aan te bieden zorg- en welzijnsdiensten. Relatief vaak wordt informatie over wensen van ouderen via externe bronnen verzameld, zoals vakliteratuur en in de markt beschikbare onderzoeken. Dit betekent veelal dat ze gebruik maken van alge-

mene, landelijke informatie. Voor een optimaal beleid is echter informatie op maat belangrijk. In toenemende mate doen partijen zelf uitgebreid onderzoek naar met name de wensen van ouderen. Men denkt de juiste informatie veelal zelf te kunnen verzamelen, het inschakelen van een extern bureau wordt nog sporadisch gedaan. Gezien de vele andere problemen omtrent wonen en zorg, zoals bijvoorbeeld de regeling bij het scheiden van wonen en zorg, de samenwerking tussen partijen, organisatorische veranderingen, et cetera, en het feit dat het verzamelen van goede en betrouwbare informatie een vak apart is, is hierin een stijging te verwachten.

Drs. Ronald Provoost is als managing partner verbonden aan het onderzoeks- en marketingadviesbureau USP Marketing Consultancy te Rotterdam.

<

Oudere migranten op de digitale snelweg

De bij het NIZW verschenen publicatie *Oudere migranten op de digitale snelweg* helpt professionals die het computergebruik van oudere migranten willen stimuleren. Het boek geeft voorbeelden, handreikingen en een checklist waarmee zij oudere migranten kunnen helpen hun weg te vinden naar die digitale snelweg.

Nederland digitaal gaat, blijven sommige groepen achter

Oudere migranten zijn nog nauwelijks te vinden op de digitale snelweg, bij de digitale trapveldjes of in computercursussen. ICT-kennis en -gebruik kan de weerbaarheid en zelfredzaamheid van oudere migranten bevorderen, hun maatschappelijke participatie vergroten en sociale uitsluiting voorkomen. Het overwinnen van de digitale achterstand van oudere migranten vergt echter een specifieke inzet omdat deze groep met een dubbele achterstand kampt. Ze hebben niet alleen een digitale achterstand, evenals autochtone ouderen, maar ook sociaal-economische en culturele achterstanden. Een laag inkomen en een laag opleidingsniveau of gebrekkige kennis van de Nederlandse taal zijn extra drempels op hun digitale reis.

In *Oudere migranten op de digitale snelweg* zijn ervaringen uit de praktijk gebundeld tot een bruikbare handleiding voor beleidsme-

dewerkers, coördinatoren, cursusleiders en vrijwilligers van pc-leercentra, welzijnswerkers, bibliotheekmedewerkers, seniorwerbandambassadeurs enzovoort.

Bestellen

Oudere migranten op de digitale snelweg, Mellouki Cadat en Christina Mercken, 9,25 euro.

ISBN 90-5957-018-9 en E 53326.

Verkrijgbaar via de boekhandel of te bestellen bij:

NIZW Uitgeverij,
Postbus 19152,
3501 DD Utrecht,
telefoon 030 - 230 66 07,
fax 030 - 230 64 91,
e-mail bestel@nizw.nl

<

Informatie- en communicatietechnologie (ICT) speelt een centrale rol in onze samenleving. We hebben er dagelijks mee te maken; van dvd-speler tot chipknip, van mobiele telefoon tot internet. Wie volop wil meedoen in onze kennissamenleving met toegang hebben tot internet en daar de weg weten te vinden. Maar terwijl

Met Stad en Land werkt MO Samenlevingsopbouw met buurtbewoners aan herstructureren van de stad. Het samenlevingsopbouwteam bestaat uit twee teams die vooraf aan de gemeente. De teams werken samen om de buurtbewoners te helpen bij het herstructureren van de stad. Het samenlevingsopbouwteam bestaat uit twee teams die vooraf aan de gemeente. Het samenlevingsopbouwteam bestaat uit twee teams die vooraf aan de gemeente. Het samenlevingsopbouwteam bestaat uit twee teams die vooraf aan de gemeente.

Den Bosch

Zo krijg je de bewoners om de tafel. Schuddende heupen, jonge striptekenaars en enthousiaste bewoners in Buurthuis Boschveld afgelopen zaterdag. Kunst aan tafel luidt de nieuwe formule. Korte cursussen oriëntaals dansen, striptekenen, zeeafdrukken, timmeren en knutselen. De hele dag konden de bewoners van Boschveld het buurthuis binnenlopen, aanschuiven en meedoen. Zo krijg je bewoners tenminste om de tafel, stelt Fenna Hendriks van welzijnsinstelling Divers in het **Brabants Dagblad van 3 februari '03**.

Er gaat straks veel gebeuren in Boschveld. Maar de geplande herstructurering van de wijk werkt alleen als de bewoners zich erbij betrokken voelen. Samen met kunstenaar Laura Hoek kwam ze op het idee. Met Kunst aan Tafel willen ze buurtbewoners bij elkaar brengen. Maar op een andere manier dan met inspraakavonden en discussies. Zo lukt het ook, wijst ze naar een groep dansende vrouwen uit de wijk. Bij het horen van de Arabische muziek van de cursus oriëntaals dansen, loopt een Marokkaanse vrouw abrupt het buurthuis uit. Om vervolgens met vijf vrouwen aan haar zijde terug te keren.

Enschede

Ken elkaar in Mekkenholt en Kozakkenpark. Het is wel zo prettig als je weet wie er naast je woont. Contact met je buren lijkt vanzelfsprekend, maar dat is lang niet overal in de stad. In Enschede-Noord heeft wijkwelzijn er iets op bedacht. 'Ken je Buur' heet de actie waarbij bewoners uit een bepaalde wijk elkaar beter leren kennen. Eerder waren er succesvolle projecten in de wijk Deppenbroek. Daar gingen bijvoorbeeld Turkse en Nederlandse vrouwen bij elkaar op de koffie en waren er allerlei andere activiteiten om bewoners met elkaar in contact te brengen, aldus **De Twentsche Courant Tubantia op 6 februari '03**.

Vanaf dit voorjaar is het de beurt aan Mekkenholt-West. Samen met de bewoners willen verschillende instellingen bekijken hoe het gebied leefbaarder kan worden. Uiteindelijk bepalen de mensen uit de wijk zelf wat er moet gebeuren.

Rotterdam

Groetzone geopend. Het Tweede Kamerlid Marijke Vos van Groenlinks heeft op 6 januari in de Rotterdamse Korenaarsdwarsstraat het eerste groetzonebord onthuld. Het bord moedigt passanten aan om anderen te groeten. "Groeten betekent dat je niet langer langs elkaar heen leeft," zei Vos in onder andere het **Brabants Dagblad en het Utrechts Nieuwsblad, beiden van 6 januari '03**. Het idee voor de groetzone vloeit voort uit de Stadsetiquette, het door voormalig Groenlinks-wethouder Herman Meijer bedachte project voor prettiger omgangsvormen in de stad.

'Groetbord is hier niet nodig' kopt **BN De Stem** een dag later. De krant vraagt zich af bord en groetzones de manier zijn om mensen elkaar weer gedag te laten zeggen of dat het een belachelijk initiatief is. "Ik ben er sowieso voor om alles aan te pakken dat mensen in een buurt of wijk het gevoel geeft dat het minder gevaarlijk, onvriendelijk of onveilig is," zegt de Bredase dominee P. Masmeljeer. "Misschien dat er mensen zijn die het gevoel hebben dat ze nu mensen moeten groeten, terwijl er weer anderen zijn die het nogal gemaakt vinden. Maar toch, mensen moeten soms over de drempel getrokken worden en daarom is het een goed idee."

"Het is toch een manier om elkaar beter te leren kennen," zegt pastor J. Munster uit Etten-Leur. "In zo'n zone kun je in ieder geval laten merken dat een ander er ook is. Je loopt niet zomaar langs elkaar heen. En als je elkaar een aantal keer hebt gegroet, zul je ook makkelijk in gesprek raken. Of je daar nou aparte zones voor moet instellen, is een tweede. Want het wordt de mensen wel een beetje opgelegd." "In de grote stad leven mensen langs elkaar heen," vindt een inwoner van Oosterhout, "maar hier groet men elkaar bij het tegenkomen. Dat merk ik vooral bij het fietsen." Ook in Halsteren ging **BN De Stem** de straat op. Op een dorp wordt meestal wel gegroet, omdat mensen elkaar beter kennen en omdat een dorp kleinschaliger is dan de stad, is de teneur van de antwoorden. Vooral echte Halsterenaren, die kennen iedereen. Anderen zijn minder optimistisch en zien het nut van een

groetzone niet in. "Mensen storen zich daar niet aan. En ouderen groeten toch wel, ook zonder bord." "Een beetje raar, zo'n groetzone," zegt een andere bewoonster. "Je groet of je groet niet."

In navolging van Rotterdam zijn ook in Utrecht groetzones geïnstalleerd, schrijft **Ons Utrecht op 22 januari** onder de kop *Onderling contact leggen voorkomt onveilige sfeer*. "We hebben niet zoals in Rotterdam gekozen voor een vaste groetzone, dat vinden we tuttig," aldus Robert Giesbers, fractievoorzitter Groenlinks in de Utrechtse gemeenteraad. Op 16 januari installeerden Groenlinkers op drie plekken in de stad 'groetzones'. "Het is meer een symbolische actie, wij willen geen groetplicht opleggen. Wij willen proberen juist op een zachte manier aan veiligheid te werken. Groeten als eerste stap om angst voor anderen weg te nemen. Groeten betekent ook: op elkaar letten, elkaar respecteren. Dat werkt effectiever dan preventief fouilleren. De groetzone is een protest tegen de verharding in de omgangsvormen."

Eindhoven

Dakloze wil zelf opvang realiseren. De Eindhovense dakloze Harrie Langenhuisen vraagt van het management van de Heuvel Galerie in Eindhoven financiële ondersteuning voor de realisering van een dag- en nachtopvang voor dak- en thuislozen. Langenhuisen is in het daklozenwereldje beter bekend als Traantje vanwege een tatoeage bij zijn oog. Beloofd als tegenprestatie minder overlast in het winkelcentrum. Ook biedt hij de diensten van hemzelf en andere daklozen aan voor karweitjes in en rond de Heuvel Galerie, schrijft het **Eindhovens Dagblad op 14 januari '03**. Traantje heeft inmiddels een gesprek gehad met de manager van de Heuvel Galerie om zijn plannen toe te lichten. "Het is duidelijk dat er snel iets moet gebeuren om de slechte situatie rond de bijna tweehonderd geregistreerde zwerwers in Eindhoven te verbeteren," meent Langenhuisen. Wachten op de geplande tijdelijke dagopvang heeft volgens hem weinig zin. "Dat duurt niet alleen nog veel te lang, maar die is bovendien voor verslaafden bedoeld. Waar moeten dan de niet-verslaafden daklozen terecht?" Hoe hij zijn ambitieuze plannen op

korte termijn wil verwezenlijken, weet Langenhuisen niet precies. "Daar heb ik veel steun bij nodig," zegt hij. "Ik realiseer me dat ik veel hooi op mijn vork neem, maar als niemand van ons het initiatief neemt gebeurt er helemaal niets." Op enkele A-4'tjes heeft hij zijn plannen voor de dagopvang uiteengezet. Deze houden kort in het huren en inrichten van een pand en het begeleiden van de bewoners door professionele hulpverleners en maatschappelijk werk. Ook wil hij een dagprogramma opzetten om de bewoners op een nuttige en zinvolle manier bezig te houden. De leiding van het centrum zou in handen moeten komen van daklozen en professionele krachten. Veel draagvlak in het daklozenwereldje voor zijn plannen heeft hij nog niet. "Deze mensen hebben vaak zoveel teleurstellingen meegemaakt dat ze erg afwachtend zijn geworden." Hij wil ook steun zoeken voor zijn plannen bij de professionele hulpverlening en de gemeente en heeft inmiddels contact met een PvdA-raadslid.

Arnhem

Jongeren weigeren hangplek

Jongeren in de wijk Rijkerswoerd in Arnhem hebben geen behoefte aan een ontmoetingsplek zoals die de gemeente voor hen wil aanleggen. Zij willen een vast eigenhok, aldus straatboekwerker D. Gerritse in de Gelderlander van 20 januari '03. "De jongeren willen niet als aapjes in een kooi worden gestopt. De gemeente wil de jeugd dumpen op de parkeerplaats van de Gamma, zodat de beveiligingsdienst van dit bedrijf meteen een oogje in het zeil kan houden. Aan de andere kant wil de gemeente dat de jeugd integreert in de wijk. Dat bereik je echt niet met een hangplek op een parkeerplaats aan de rand van de wijk." Buurtbewoners hebben geregeld bij de politie geklaagd over overlast door rondhangende jongeren in Rijkerswoerd. De politie heeft de indruk dat er de afgelopen tijd minder overlast is geweest. In de winter komen er altijd minder klachten, aldus een woordvoerder. Straatboekwerker Gerritse wijst erop dat Rijkerswoerd een wijk is met meer dan tienduizend inwoners. "Zo'n wijk verdient een eigen jeugdhok. Jongeren hebben behoefte aan een plek waar ze ook na schooltijd terecht kunnen. Als zo'n plek er niet is, zoeken ze elkaar op straat op." De wens voor een eigen hok is al eerder geuit door jongeren uit Rijkerswoerd. Net zoals zij volgens Gerritse al eerder hebben laten weten niets te voelen voor een hangplek in de buitenlucht.

Breda

Hart voor je buurt slaat aan

Steeds meer Bredanaars voelen zich betrokken bij hun woonomgeving. Dat blijkt uit een toenemende belangstelling voor de campagne 'Hart voor je buurt'. In 2002 werden 104 verzoeken ingediend bij de gemeente om een bijdrage voor projecten die tot doel hebben de buurt op te vrolijken, te verfraaien of anderszins te verbeteren, aldus **BN De Stem van 28 december '02**. Dat is ruim 31 procent meer dan het jaar daarvoor. Met 'Hart voor je buurt' wil de gemeente het 'buurtgevoel' versterken. En dat blijkt te werken. Zo kwam in de ene buurt een speeltuin van de grond, in de andere werden knikkerputjes aangelegd. Het comité 'Hart voor je buurt' wil volgend jaar het bedrijfsleven en de onderwijsinstellingen meer betrekken bij de campagne. Het comité denken dat vooral de scholen een elementaire rol kunnen spelen bij de versterking van het buurtgevoel. Bedrijven zouden een bijdrage kunnen leveren om initiatieven te laten slagen.

Groningen

Stedeling moet inburgeren op het platteland. Randstedelingen die in een dorp gaan wonen, moeten zich aanpassen aan de daar geldende gewoonten. Dat kan veel problemen voorkomen. Dit stelt sociaal psycholoog J. van de Sande van de Rijksuniversiteit Groningen (RUG). Hij reageert op recente uit de hand gelopen ruzies tussen nieuwkomers en dorpeligen in Drenthe, aldus de **Telegraaf van 8 januari '03**.

Van de Sande meent dat het begrip van twee kanten moet komen. Stedelingen moeten zich meer inleven in de gang van zaken in het dorp, waar mensen elkaar nog groeten en zo af en toe helpen. Werkelijke inburgeringscursussen gaan hem te ver. Maar je verdiepen in een andere cultuur met andere leefgewoonten is een goed idee, vindt hij. Beide groepen moeten volgens hem niet zeuren. "Tegenstellingen tussen nieuwkomers en de autochtonen zijn van alle tijden," aldus Van de Sande in de Telegraaf. Op 2 januari deed Paul Theunissen, van oorsprong een Amsterdammer in het Dagblad van het Noorden zijn beklag over ongeregelde heden rond de jaarwisseling, schrijft de **Volkskrant op 9 januari**. Met een bezwaar-schrift tegen een bedrijfsvlak vlak bij zijn huis, Joeg Theunissen de autochtone bewoners tegen zich in het harnas. "Dat doe je niet." Jongeren eisten bovendien dat Theunissen zich niet langer via commissie en verenigingen roert in het dorp. Volgens burgemeester Reinier

ter Avest van Midden Drenthe is er geen aanwijzing dat westerlingen in zijn gemeente niet worden geaccepteerd. "Er zijn er wel meer en die kunnen er rustig wonen." De Twentse willen intussen weg uit Hoogersmilde. "In dorpen zie je nog dat mensen op een natuurlijke manier samenleven," zegt Van der Sande in de Haagse Courant van 9 januari. "maar in steden is het allemaal erg individueel geworden. Westelingen die naar een dorp verhuizen, willen wel de veiligheid en de geborgenheid, maar ze willen zich niet aanpassen. Ze zijn op zichzelf, zetten zich niet in voor de gemeenschap en hebben een veel te grote mond." In zulke omstandigheden ontstaan conflicten die hele dorpen in twee kampen kunnen verdelen. "Je moet je aanpassen en niet zo'n grote bek hebben," aldus Van der Sande in de Haagse Courant. "Daarom lijkt een verplichte inburgeringscursus voor import uit de Randstad in Groningse en Drenthse dorpen mij een heel goed idee." De Gelderlander tusslotte schrijft op 10 januari in een commentaar: Het mentaliteitsverschil tussen het westen en het noorden, in een land dat je in een paar uur doorkruist, illustreert de verwarring rond begrippen als inburgeren en integratie. Voor de een houdt het maatschappelijke zelfredzaamheid in, voor de ander aanpassingen aan de autochtone bevolking en gewoonten. Nu de meeste politieke partijen de aan nieuwkomers te stellen inburgeringscursus per dag opschroeven, kan het geen kwaad nog eens na te denken over de maatstaven voor het burgerschap van mensen die hier vaak al een leven lang zijn. Blijkbaar is de burger in Hoogersmilde een ander dan die in Amsterdam of Ubach over Worms.

Eindhoven

We moeten meer met elkaar praten. Het ging de laatste maanden niet zo goed tussen de Nederlandse en Turkse bewoners van de Gerard Doustraat in de Eindhovense wijk Tongelre. De buurt dreigde uit elkaar te groeien. Een straatfeest in januari moest daar verandering in brengen, schrijft het **Eindhovens Dagblad op 22 januari '03**. Turkse en Nederlandse bewoners van de Gerard Doustraat in de wijk Lakerloper zijn het, nog voor het straatfeest is afgelopen, dik met elkaar eens: dit initiatief verdient een vervolg. "De laatste tijd zijn er vervelende voorvallen geweest tussen de Turkse en Nederlandse bewoners," zegt Petra Couvée, één van de initiatiefnemers. "Daardoor dreigden we uit elkaar te groeien en dat kan natuurlijk niet. We willen de mensen

weer bijeenbrengen. Dit is een hele sociale buurt, veel mensen wonen hier met plezier en dat moet zo blijven." In de voorbereiding hebben de organisatoren veel steun gekregen van Loket W, de stichting Wijk- en Huurdersbelangen Lakerloper, de politie en van wijkprojectleider Eddy Vis, Couvée: "Dit feest is tevens een nieuwjaarsfeest, gehouden om elkaar weer te vinden en de leefbaarheid in de straat te vergroten." Buurtbewoonster Arzu Yildiz prijst het initiatief. "Dit is de eerste keer dat we bij elkaar komen. Hier kun je over de voorvallen discussiëren. Het blijkt dat we elkaar niet altijd goed begrijpen. We moeten meer met elkaar praten, want we moeten samen verder. We hebben al meer plannen om met elkaar dingen te doen. En voor nu wens ik iedereen een 'Mutlu yillar' ofwel een gezellig nieuwjaar."

Amersfoort

De straat leuker maken met regels
In de Amersfoortse wijk Zielhorst is 2003 uitgeroepen tot het jaar van de normen en waarden. Het wijkbeheerteam heeft verschillende acties aangekondigd. Het thema leeft in Amersfoort. De vorige week aangekondigde gemeente-campagne Aansprekende Afspraken lijkt dan ook een schot in de roos, schrijft de **Amersfoortse Courant** op 20 januari '03. Met Aansprekende Afspraken gaat de gemeentekomend jaar aan de slag met leefregelprojecten. Joost Gruitjers van Welzijn Stichting Amersfoort gaat met de nieuwe campagne de boer op. "We noemen het geen leefregelproject, dat klinkt zo streng. We gaan gewoon leuke dingen doen. Ik wil een campagne op microniveau, mensen stimuleren. Ik wil proberen mensen op straatniveau om de tafel te krijgen, om ze vervolgens dingen met elkaar te laten ondernemen. Het kan gaan om het samenstellen van welkomstpakketjes voor nieuwe bewoners in de straat, niet alleen met de regels voor de buurt, maar ook met leuke dingen erin. Je kunt ook afspreken dat alle nieuwe burens een bezoekje krijgen. Of de afspraak eens per maand de straat schoon te vegen of een feestje te houden. Het aanbod dat wij doen kan mensen letterlijk bij elkaar over de drempel helpen."

Breda

Experiment met beheer van wijk
Bewoners meer betrekken bij het beheer van hun wijk. Dat is de doelstelling van een experiment dat woningbouwvereniging Singelveste begint in de Bredase wijk Biesdonk. De plannen

verkeren nog in een zeer pril stadium, maar het idee is geld beschikbaar te stellen en de buurt mee te laten denken over de besteding ervan, aldus **BN De Stem** op 20 januari '03. Biesdonk is de eerste wijk waar de bewoners meer verantwoordelijkheid krijgen bij het beheer van hun woonomgeving. Het is een gezamenlijk experiment van de gemeentelijke dienst Stadsbeheer, Samenwerken aan Leefbaarheid en Singelveste. Bewoners worden er heel nadrukkelijk bij betrokken. Mocht het een succes worden, dan volgen ook andere wijken.

"We willen onze huurders de mogelijkheid geven om invloed uit te oefenen op hun woonomgeving," zegt directeur H. Reininga van Singelveste. De bedoeling is dat er een beheersstichting wordt opgericht waarin onder meer bewoners, gemeente en de woningbouwvereniging participeren. Ze maken een gezamenlijk jaarplan.

"Het idee is dat er een budget komt en dat er over wordt nagedacht hoe dat geld te verdelen. De stichting maakt de keuzes. Wellicht moet er meer geld naar veiligheid in een bepaalde wijk, wellicht moet er een toezichthouder worden aangesteld. Of moet er meer geld naar onkruidbestrijding of naar het verwijderen van zwerfvuil? Of doen de buurtbewoners dat zelf, zodat er weer geld overblijft voor andere dingen? Daar wordt dan over gesproken." Singelveste hoopt dat dit leidt tot meer binding en meer sociale controle in de wijk.

Utrecht

Corporatiehotel zit nu al mudvol
Het Utrechtse corporatiehotel voor mensen die dakloos dreigen te worden zit al voor de officiële opening mudvol. De wachtlijst is nu al langer dan het aantal kamers. In initiatiefnemers overwegen de inschrijving stop te zetten. "Vooral de laatste maand is het snel gegaan," zegt coördinator K. Van Vliet van het 26 kamers tellende corporatiehotel. "Er komt elke dag wel iemand bij." Het corporatiehotel is sinds augustus in gebruik, aldus het **Utrechts Nieuwsblad** van 14 januari '03. Het voormalige studentenpand is bedoeld voor mensen die als gevolg van echtscheiding of familieproblemen dakloos dreigen te raken. Zij wonen er in groepjes van zes met ieder een eigen kamer, maar een gezamenlijke keuken, wasmachine en televisie. De gewone daklozenopvang is volgens de initiatiefnemer niet echt geschikt voor deze groep, omdat in de opvang

huizen veel langdurig daklozen met allerlei problemen zitten.
De grote belangstelling voor het corporatiehotel komt niet onverwacht. Corporatie Mitros probeert al jaren elders in de stad een nieuw pand met dertig kamers neer te zetten. Omdat de procedures te lang duren is nu een tijdelijk onderkomen ingericht. "Maar ik hoop dat we straks met twee panden verder kunnen," zegt coördinator van Vliet. Zij maakt zich zorgen over de toenemende vraag naar onderdak. Begeleiding moet de bewoners van het corporatiehotel zo snel mogelijk aan zelfstandige woonruimte helpen. Hun inschrijftijd bij Woningnet, die de huurwoningen verdeelt, is echter doorgaans niet lang genoeg voor een snelle toewijzing, en omdat er geen sprake is van een directe noodsituatie krijgen de klanten van het corporatiehotel geen urgentie. Voorschoten
Jongeren gaan website gemeente onderhouden
Zes jongeren uit Voorschoten gaan de gemeentelijke jongerenste onderhouden. De drie meisjes die de site inhoudelijk gaan vullen, krijgen technische assistentie van drie jongens. De nieuwe opzet is een gevolg van het debat tussen de gemeenteraad en de jeugd in oktober vorig jaar. "De jongeren gaven onder meer aan dat ze een agenda wilden hebben waarin staat wat er te doen is aan disco's en andere uitgaanszaken in het dorp," aldus wethouder Carabain (PvdA, jongerenbeleid) in de **Haagsche Courant** van 5 februari '03. Volgens hem is internet het meest logische medium om deze agenda te publiceren. Ook komen er een ideeënbus en een discussiepanel. De meeste redacteurs zijn tussen de veertien en de zestien jaar oud. De nieuwe redactie krijgt in het begin assistentie vanuit het gemeentelijke apparaat, maar zal de internetsite verder zelf ontwikkelen.
IJsselstein
Klassieke muziek tegen hangjongeren
IJsselstein lijkt de oplossing te hebben gevonden voor overlast door hangjongeren: klassieke muziek. Sinds in winkelcentrum Achterveld elke avond violen uit de speakers klinken, zeggen de winkeliers minder overlast te ervaren. De overlast nam eind vorig jaar zozeer toe dat de winkeliers het in november welletjes vonden. Na een paar weken klassieke muziek werd het rustiger, aldus het **Utrechts Nieuwsblad** van 24 januari '03
<

GEMEENTE SOEST VOOR ALS JE MEER WILT...

De Gemeente Soest is een open, op de mens gerichte organisatie die staat voor Soest en haar inwoners. U kunt deel uitmaken van deze organisatie met ca. 270 medewerkers in een modern licht gemeentehuis, waarin directe communicatie centraal staat.

Soest voert een beleid waarbij ingezetenen, maatschappelijke organisaties en bedrijven nauw en interactief betrokken worden. Kortom: een actieve gemeente waar bijna 45.000 mensen plezierig wonen, centraal gelegen en met goede (openbaar vervoer) verbindingen met de rest van het land.

**GEMEENTE SOEST!
VOOR EEN DYNAMISCHE BAAN,
WAAR HARD WERKEN EN PLEZIER
PRIMA SAMENGAAN!**

HSA001000179
193
Tijdschriften MO

Ter versterking van (de organisatie, ontwikkeling en uitvoering van) ons wijkbeheer zoeken wij een 2e enthousiaste en ambitieuze

Wijkcoördinator m/v

die aanspreekpunt voor de wijken en de verbindende schakel tussen inwoners én gemeente is.

Wij vragen:

Een afgeronde hbo-opleiding, aangevuld met vakgerichte applicaties (kennis van fysieke woonomgeving en samenlevingsopbouw), uitstekende sociale en communicatieve vaardigheden, een bijzonder klantgerichte instelling en gevoel voor bestuurlijke verhoudingen.

Daarnaast heeft u ervaring met projectmatig werken, bent u initiatiefrijk, flexibel, onafhankelijk en zelfstandig en kunt u uitstekend samenwerken. Ten slotte kunt u ook onder druk een goede prestatie leveren en dient u bereid te zijn om in de avonduren te werken.

Wij bieden:

Een fulltime (36 uur) functie (parttime/duobaan is bespreekbaar), voor de duur van 3 jaar met uitzicht op vast dienstverband. Afhankelijk van opleiding en ervaring is een salaris tot maximaal € 3.449,- bruto per maand bereikbaar (functieschaal 10). Bij uitstekend functioneren is doorgroei naar de uitloopschaal (10A) mogelijk, maximaal € 3.710,- bruto per maand. Daarnaast kennen wij goede secundaire arbeidsvoorwaarden, volop opleidingsmogelijkheden en bovenal een prettige informele en open werksfeer.

Wilt u meer informatie?

Kijk op onze internetsite voor een uitgebreid functieprofiel: www.soest.nl/vacatures.

Of bel de projectleider wijkbeheer en ontwikkeling, de heer (Chris) Papjes tel. (035) 609 36 34 of uw eventuele toekomstige collega wijkcoördinator mevrouw (Carrien) Eenhoorn, tel. (035) 609 34 83.

Uw schriftelijke sollicitatie kunt u binnen 10 dagen na publicatie richten aan de Gemeente Soest, afdeling P&O, Postbus 2000, 3760 CA Soest, onder vermelding van vacaturenummer 03-02, of per e-mail: sainp@soest.nl.